

**Cosmographiae introductio, cum quibusdam geometriae ac
astronomiae principis ad eam rem necessarijs. : Insuper
quatuor Americi Vespucij nauigationes. : Vniversalis
Cosmographie descriptio tam in solido q[uam] plano, eis
etiam insertis que Ptholomeo ignota a nuperis reperta sunt.**

<https://hdl.handle.net/1874/461550>

82

2

**COSMOGRAPHIAE INTRODV.
CTIO / CVM QVIBVS
DAM GEOME
TRIAE
AC
ASTRONO
MIAE PRINCIPIIS AD
EAM REM NECESSARIIS.**

**Insuper quatuor Americi Ves
pucij navigationes.**

**Vniuersalis Cosmographiæ descriptio
tam in solido q̃ plano / eis etiam
infertis quæ Ptholomeo
ignota a nuperis
reperta sunt.**

DISTICHON:

**Cum deus astra regat / & terræ climata Cæsar
Nec tellus nec eis sydera maius habent.**

MAXIMILIANO CAESARI AVGVSTO
PHILESIVS VOGESIGENA.

Cum tua sit vastum Maiestas sacra per orbem
Cæsar in extremis Maxmiliane plagis
Qua sol Eois rutilum caput extulit vndis/
Atq; freta Herculeo nomine nota petit:
Qua; dies medius flagranti sydere feruet/
Congelat & Septem terga marina Trio:
Aciubeas regū magnorum maxime princeps
Mitia ad arbitrium iura subire tuum
Hinc tibi deuota generale hoc mente dicauit
Qui mira præsens arte parauit opus:

o Τελος

DIVO MAXIMILIANO CAESARI AV
GVSTO MARTINVS ILACO
MILVS FOELICITA
TEM OPTAT.

Si multas adiſſe regiones / & populorū vltimos
vidiſſe / nō ſolū voluptariū ſed etiam in vita cōduc
bile eſt (quod in Platone / Apollonio Thyanæo A/3
atq; alijs multis philoſophis / qui indagandarū rerū
cauſa remotiſſimas oras petiuerūt / clarum euadit)
quis oro inuiſtiſſime Cæſar Maximiliane / regio
nū atq; vrbium ſitus / & externorum hominum Boetius

Quos videt condens radios ſub vndas

Phœbus extremo veniens ab ortu :

Quos premunt Septem gelidi Triones : Quis inquit est antiquus

Quos Nothus ſicco violentus eſtu

Torret ardentes recoquens harenas : Quis inquā
illorū omniū ritus ac mores ex libris cognoſcere iu
cundū ac vtile eſſe inficias ibit? Sane (vt dicā quod
mea fert opinio) ſicut longiſſime peregrinari lauda
bile eſt / ita de quibus cui ipſe terrarū orbis vel ex ſola
chartarū traditione cognitus eſt / nō abſurde repeti
identidē poteſt illud Odiffeæ caput quod doctiſſi Homes
mus poetarū Homerus de Vliffe ſcripſit. rus

Dic mihi muſa virū captæ poſt tempora Troiæ

Quī mores hominū multorum vidit & vrbes.

Hinc factū eſt vt me libros Ptholomei ad exēplar

Grēcū quorundā ope p virili recognoſcēte / & qua
tuor Americi Veſpucij nauigationū luſtratōes adi
ciēt e / totius orbis typū tā in ſolido q̃ plano (velut A ij

ANTELOQVIVM

præuiam quandā yfagogen) p cōmuni studio forū
 vtilitate parauerim. Quē tuę sacratissimę maiestati
 cū terrarū dñs existas dicare statui. Ratus me voti
 cōpotē/ & ab æmuloꝝ machinamentis tuo (tanq̃
 Achillis) clipeo tutissimū fore/ si tuę Maiestatis acu
 tissimo in eis rebus iudicio aliqua saltem ex parte
 me satis fœcisse intellexero. Vale Cæsar indytissi.
 Ex oppido diui Deodati. Anno post natū Saluato
 rem supra sesquimillesimū septimo:

TRACTANDORVM ORDO.

Cū Cosmographiæ noticia sine præuia quadam
 astronomię cognitione/ et ip̃a etiā astronomia sine
 Geometriæ p̃cīpijs plene haberi neq̃at: dicemus
 primo in hac succīcta it̃roductiōe paucula de Geo
 metrię inchoamentis ad spherę materialis intelligē

2 Deīde qđ sphaera/ axis/ poli &c. (tiā seruiētibz.

3 De coeli circulis.

4 Quandā ipsius spherę secundū graduū rōnes The

5 De quinq̃ Zonis celestibus (oricā ponemus
 earundēq̃ & graduū coeli ad terram applicatione

6 De Paralellis. *De mappis et iudiciis mundi.*

7 De climatibus orbis.

8 De ventis cū eorū et aliarū rerū figura vniuersali

9 Nono capite quēdā de diuisione terrę / de sinibus
 maris/ de insulis/ et locorū abinuicē distātia dicent
 Addeſ etiā quadrans Cosmographo vtilis.

Vltio loco q̃tuor Americi Vespucij subiūge. p
 sectiōes. Et Cosm. tā solidā q̃ planā describemus.

DE PRINCIPIIS GEOMETRIÆ AD
SPHÆRÆ NOTICIAM NE-
CESSARIIS
CAPVT PRIMVM

VIA IN SEQUENTIBVS
circuli/circumferentię/centri/dia-
metri/et id genus aliorum crebra
mentio fiet: ideo primum nobis
singillatim de talibus breuissime

tractandum venit.

Est igitur Circulus / figura plana vna quidem
circumducta linea contenta: in cuius medio pun-
ctus est / a quo omnes rectę lineę ad circūdantem
lineam eductę adinuicem sunt equales.

Figura plana / est cuius mediū nō subsultat / neq̃
ab extremis egreditur.

Circūferentia / est linea circulū continens ad quā
omnes rectę lineę a centro circuli eiectę inter se sunt
ęquales / quę & ambitus / & circuitus / curuaturaq̃
ac circulus a latinis / gręce autem periphēria dicitur.

Centrū circuli / est punctus ille a quo omēs rectę
ad lineā circulū continentē eductę adinuicem sunt
ęquales.

Dimidiū circulus / est figura plana diametro cir-
culi & medietate circūferentię contenta.

Diamater circuli / est quęcūq̃ linea recta per cen-

GEOMETRIAE

trū circuli transiens vtrinq; ad circuli peripheriam
eiecta.

Linea recta/est a puncto ad punctū extensio bre
uissima.

Angulus/est duarū linearū mutuus cōtactus. Est
em figuræ particula a lineæ contactu in amplitudī
nem surgens.

Angulus rectus/est angulus ex linea supra lineā
cadente/& vtrinq; altrinsecus duos adinuicē æqua
les angulos faciente causatus: quē si rectę lineę co n
tinent rectilineus: si curuę/curū us spherālisq; dicet:
Obtusus ē q̄ ē recto maior. Acutus recto minor.

Solidū/est corpus longitudine/latitudine/altitu
dineq; dimensum.

Altitudo/crassities/profunditas idem.

Integrum est res tota/aut rei pars quę sexagenaria
partitione non prouenit.

Minutum/est sexagesima integri pars.

Secundum/sexagesima pars minuti.

Tertiū sexagesima secundi/& ita deinceps

CAPVT SECVNDVM QVID SPHERA/

axis/poli &c. strictissime perdocet.

Anteaq; aliquis Cosmographiæ noticiā habere
possit/neccssum est vt spheræ materialis cognitio
nem habeat. Postquod vniuersi orbis descriptionē
primo a Ptholomęo atq; alijs traditam/& deinde
per alios amplificatā/nuper vero ab Americo Ve

INCHOAMENTA

spatio latius illustratā facilius intelliget. Igit.

Sphera (vt eā Theodosius in libro de spheris defini-
nit) ē solida & corporea figura vna quidē cōuexa
superficie cōtenta/ in cuius medio pūctus ē/ a quo
omnes rectæ ad circūferentiā eductę adinuicē sunt
ęquales. Et cū (vt neotericis placet) decem sint sphe-
rę celestes fit materialis sphaera ad instar octauę (q̄
quod stellifera sit aplanis dicitur) ex circulis artifi-
cialiter adinuicem iunctis per virgulam & axē me-
diū centrum (quę terra est) tangētem cōposita.

Axis spherę/ est linea per centrū spherę trāsiens
ex vtraq; parte suas extremitates ad spherę circū-
ferentiā applicās: circa quam sphaera / sicut rota cir-
ca axem carri (qui stipes teres est) inorq̄tur & cō-
uertitur/ estq; ipsius circuli diametrus. De q̄ Man-
lius ita loquitur.

Aera per gelidum tenuis deducitur axis

Sydereus mediū circa quem voluitur orbis

Poli (qui & cardines & vertices dicuntur) sunt
pūcta coeli axem terminantia/ ita fixa ut nūq; mo-
ueantur sed perpetuo eodē loco maneant. Et quę
hic de axe ac polis dicuntur ad octauā spheram re-
ferēda sunt. Quoniam in pręsentiarum materialis
spherę determinatiō ē/ q̄ (ut diximus) octauę sphe-
rę similitudinem habet/ suscepimus. Sunt itaq; eo-
rū duo principales / vnus Septemtrionalis (qui &
Arcticus & Borealis appellatur/ alter Australis/ quē

A iiii

SPHERAE MATE.

Virgili. Antarccticū vocant / de hijs Vergilius ait.
Hic vertex nobis semper sublimis / at illum
Sub pedibus stix atra videt manescq; profundū.

NB. { Nos em̄ in Europa & Asia degētes polū Arctis
cū ppetuo videmus: q sic dicit ab Arcto vel Arctu
ro maiore Vrsā q̄ & Calisco & Elice nomiat & Se
ptētrionalis a septē stellis plaustrī / q̄ Triones vocī
tant: & sūt minoris Vrsæ / quam etiam Cynosurā
adpellant. Vnde Mantuanus Baptista.

Baptis.
Carme. Tu nobis Elice nobis Cynosura / per altum
Te duce vela damus. &c. Item Borealis & Aquilo
NB. nicus ab eius mūdi parte vento. Nautæ stellam ma
ris vocare asueuerunt. Huic oppositus est antarcti
cus / vñ & nomē sortit. Nam anti græca dictio latī
ne cōtra significat. Is & Nothicus & Austronothi
cus dicit: atq; a nobis propter terræ circulū qui est
deuexus videri non potest / sed ab antipodibus (q̄s
esse cōpertū ē) cernit. Vbi & obiter ānotādū / quod

Deuexū / rei sphericę tu morē & ventrē significat.
Cōuexū ꝑo eius cōtrariū est / et cōcauitatē notat.
NB. Sunt preterea duo alij poli ipsius zodiaci / duos in
coelō circulos arcticū. s. & antarccticū describentes.
Verū quia zodiaci & arctici atq; antarcctici (qui in
coelo sūt circuli) mentionē fecimus: ideo capite se
quenti de circulis tractabimus.

DE CIRCVLIS COELI CAP. TERTIVM.

Duplices sūt circuli q̄ & segmīa ab auctoribus

RVDIMENTA

dicunt in sphaera & coelo non reuera quidem existentes sed imaginabiles: maiores. s. & minores.

Maiores circuli sunt qui in convexa superficie sphaerae descripti ipsam in duo aequa diuidunt / horum sunt sex. Aequator. s. Zodiacus / Colurus aequinoctiorum / Colurus solsticialium / Meridianus / & Horizon.

Circulus minor in sphaera est qui in eadem sphaerae superficie descriptus sphaeram minime in duo aequa diuidit. Tales sunt quatuor. Arcticus / Canceri / Capricorni / & Antarcticus. Ita summam sunt decem de quibus debita serie et primo quidem de maioribus dicemus.

Aequator (qui & primi mobilis cingulus / et equinoctialis dicitur) est circulus maior sphaeram in duo aequalia diuidens / secundum quamlibet sui partem ab utroque polo aequa distans. Sic dictus quoniam sole ipsum transeunte (quod bis in anno in principio arietis. s. mense Martio / & principio librae mense septembri contingit) toto terrarum orbe aequinoctium & dies nocti aequalis est.

Aequinoctium Martii / arietis / vernale;

Aequinoctium Septembris / librae / autumnale;

Zodiacus / est circulus maior aequatorem in duobus punctis (quae sunt principia arietis & librae) dirimens / cuius una medietas ad septentrionem / altera vero ad Austrum declinat. Ita dictus vel a zodiaco quod animal significat / quoniam duodecim animalia in

SPHERAE MATE.

Virgili. se habet/vel a zoe quod est vita: quia omniū inferi
orū vita secundū planetarū motus sub ipsa esse dig
noscit. Latini eū signiferū vocant/qp. xij. signa in se
ferat. Atq; obliquū circulū. Hinc & Maro infit Ob
liquus qua se signorū verteret ordo.

13. In media zodiaci latitudine circularis linea ipsum
in duo equa partiēs et vltro citroq; sex latitu. grā.
relinqns itelligit: quā Eclipticā vocāt/ eo quod nū
q; solis aut lunæ deliquiū & eclipsis contingat/ nisi
eorum vterq; sub ea linea in eodem vel oppositis
gradibus decurrat. In eodem si solare futurū sit deli
quium. In oppositis vero si ipsius lunæ. Et sol sem
per sub ea linea medius incedit/ neq; vltro deuiat.
14. Luna aut & cæteri planetarum nunc sub ea/ nunc
citra vel vltra expaciati vagantur.

Cæsar. Duo sunt in sphaera coluri/ qui solsticia & equi
noctia distinguut. Ita a Colon græce quod mem
brum significat/ & vris bobus(quos magnitudine
Elephantū Cæsar cōmentariorū lib. iij. in Hercinia
filua esse ait) dicti/ qm̄ sicut cauda bouis membrū/
erecta semicirculū & non completū facit/ ita nobis
colurus semper imperfectus apparet. Vna em̄ me
dietas/ videtur/ cum alia sit occultata.

2 Colurus solsticiorū qui & declinationū dicitur
est circulus maior per principia cancri & capricor
ni/ p polos eclipticę parit & polos mundi trāsiens.
Aequinoctiorum colurus itidem circulus maior

RVDIMENTA

est per principia arietis ac libræ/ & mūdi polos trā
fiens.

Meridianus est circulus maior per punctū verti 5
cis & polos mundi transiens. Tales in generalibus
nostris tam solido q̄ plano decem gradibus abin-
uicē distinximus. Est aut̄ punctū verticis (quod &
zenith dicit̄) in cœlo punctū directē rei suppositus.

Horizon (quem finitorē quoq̄ dicunt) est sphe 6
ræ circulus maior superius hemispherium (id est di
midiū spheræ) ab inferiori diuidens. Estq̄ is in quē
sub diuo consistentiū / circūducentiumq̄ oculos vi
det̄ obtutus deficere: qui et partem cœli visam a nō
visa dirimere cernitur. Diuersarū aut̄ regionū vari-
us est horizon: & omniū horizontiū capitis vere
tex/ polus dicit̄. Nam tale punctū omniquaq̄ ab
finitore atq̄ ipso horizonte æque distat. Et hæc de
circulis maioribus / nunc ad minores veniamus.

Circulus arcticus ē circulus minor quē polus zo 7
diaci ad motū primī mobilis circa polū mundi ar-
cticum describit.

Antarcticus / est circulus minor quē alter polus 8
zodiaci circa polū mundi antarcticū causat atq̄ de-
scribit. Nūcupamus aut̄ polū zodiaci (de quo etiā
superiori capite diximus) punctū vndeūq̄ ab eclip-
ptica æque distantē. Sūt em̄ poli zodiaci axis eclips-
tice extremitates. Et q̄ta ē maxia solis declinatio (de
q̄ mox plura) tāta ē poli zod. a polo mūdi distātia

SPHERAE MATE.

Tropicus Cancrī est/circulus minor quem sol in principio cancrī existēs ad motū primi mobilis describit/qui & solsticiū estiuū dicitur.

Tropicus capricorni/est circulus minor quē sol initiū capricorni tenens ad motū primi mobilis describit. Hunc etiam circulū brumę dicimus.

Ceterum quia declinationis mentionē fecimus ideo annotandū.

Declinationē esse quando sol de equinoctiali ad Tropicū cancrī scandit/vel ad capricorni tropicū a nobis descendit.

A scensionē pro cōtrario accipimus/qñ. s. a tropicis equatori propinquat. Licet acyros & improprie a quibusdā dicatur ascendere quando nobis propinquat/& descendere cū a nobis discedit. Hactenus de circulis/iam ad spherę Theoricā ut latiorē quandā graduū quibus tales abinuicem distent speculationem accedamus.

CAPVT QVARTVM

De quadam spherę Theorica secundū graduū rationes.

Sphera cęlestis quinq; ligatur circulis principalioribus vno maiore & quatuor minoribus/Arctico. s. cancrī/equatōre/ capricorni / et antarctico. E quibus equator est maior/alij quatuor minores. Hos ipsos vel potius quę intersunt spacia authores Zonas vocare asueuerunt. Hinc & Vergilius in Geor

Virgili
us.

[RVDIMENTA

gicis ait.

Quinque tenent coelū zonae: quarū vna corusco
Semper sole rubens / & torrida semper ab igni est
Quam circū extremā dextra laeuāq; trahuntur
Cerulea glacie concretā atq; himbribus atris /
Has inter mediamq; duae mortalibus ægris
Munere concessę diuū: & via secta per ambas
Obliquus qua se signorū verteret ordo.

De quarū qualitate in sequentibus plura dicent.
Quia ꝑo superius tetigimus qꝫ polus Zodiaci cir-
culū arcticū describat: ideo pro vltiori speculatio-
ne sciendū hoc de superiori Zodiaci polo (qui in
66. gradu & .9. min. eleuatōis situs ē / atq; a polo ar-
ctico. 22. gradibus ac. 51. mi. distat) itelligi oportere:

Vbi & illud non ignorandū. Gradum tricesimā Grad:
signi partem esse. Et Signū duodecimam circuli. Signū.
At triginta duodecies multiplicata. 360. reddūt.

Quare liquidū euadit quod gradus iterū tricente-
sima et sexagesima circuli pars esse definiri posset.

Circulum autē Antarcticum polus Zodiaci infe-
rior describit: qui in eodē gradu declinationis situs
est et eque a polo antarctico distat sicut superior
ab arctico.

Tropicū cancri / eclipticæ reflexio / siue maxima
solis ꝑsus septemtrionē declinatio (quę ab equino-
ctiali ad. 33. grad. & .51. min. sita est) designat.

Tropicū capricorni alia Eclipticæ reflexio / siue

RVDIMENTA

spheriū nostrū ab altero per solis ortū & occasum?
His vero qui sub æquinoctiali sunt per vtrosq; mū
di polos. Et distat semper zenith in omni horizōte
ab ipsius circūferentia. 90. gradibus qui sunt quarta
pars circuli. Estq; peripheria horizontis quater dis
stantiam inter zenith & horizonta superans.

Id demū animaduersione nō est indignum axem
mūdi in materiali sphaera diametraliter ab eiusdem
polis per centrū mundi (quæ est terra) transire.

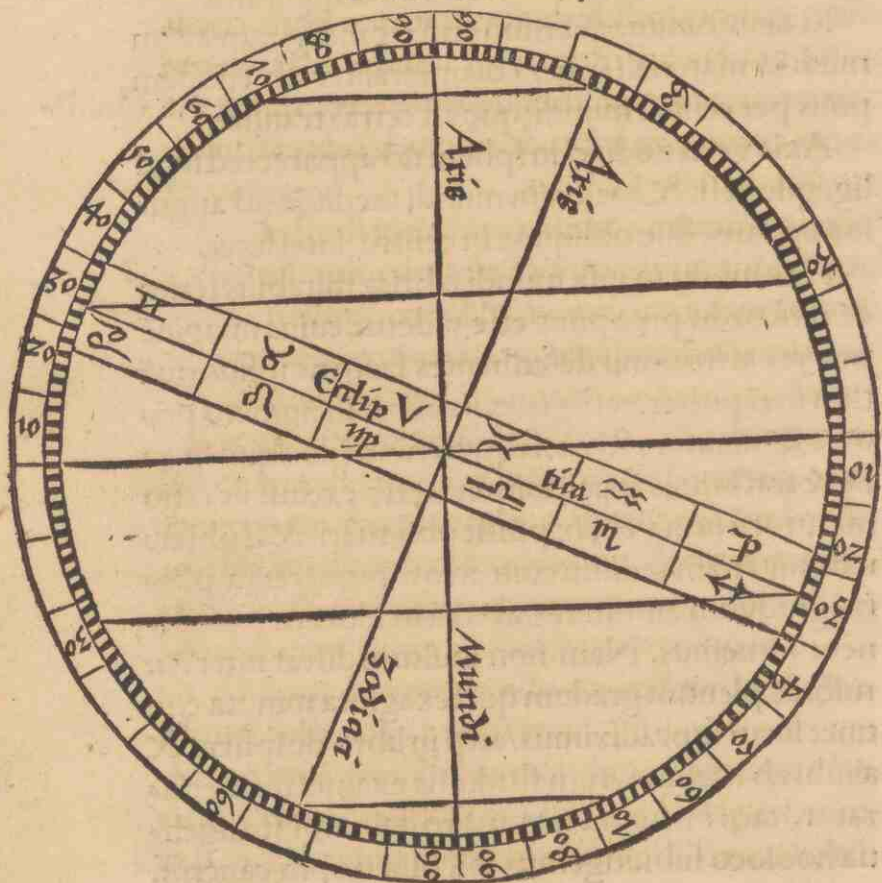
Axis vero zodiaci in sphaera nō apparet sed intel
ligendus est. & hic axem mundi medium ad angu
los impares siue obliquos in centro intersecat.

Hoc modo in ipsa mundi fabrica mirabilis series
& rerū ordo præcipuus esse videtur: cuius imaginē
veteres astronomi describentes factoris ipsius quā
tum fieri potuit vestigia (qui omnia in numero pō
dere & mensura fecit) sequuti sunt. Nos quoq; ea
de re tractantes spacij iniquitate sic exclusi vt ratio
minutorū non vel vix possit obseruari / & si obser
uaretur etiam tedium cum errore gigneret / a plæ
nis graduum annotationibus circulorum positio
nem sumemus. Nam non multum distat inter .51.
min. & plenum gradum qui sexaginta minuta con
tinet sicuti supradiximus / atq; in libro de sphaera &
aliubi ab harum rerum studiosis examussim decla
ratur. Itaq; in figura quam pro talium intelligen
tia hoc loco subiungemus ipsi bini tropici cancri. s.

SPHERAE MATE.

& capricorni/ atq; maxime solis declinationes ab æquinoctiali. 22. gradibus distabūt. Quantū & po-
li ipsius zodiaci/ siue circuli arcticus & antarcticus a
polis mundi sunt distantes super sexagesimū sextū
elevationis gradum siti.

Polus Arcticus,

Polus Antarcticus.

RVDIMENTA

De quinque Zonis coelestibus / earundemque
& graduū coeli ad terrā applicatione.

CAPVT QVINTVM

Haecenus breuissime de nonnullis Geometrie principijs / de sphaera / polis / quinque Zonis / atque ipsis mundi circulis / rerumque talium quadā Theorica diximus: nunc recto (ni fallor) ordine de applicatione horum circulorum & graduū ad ipsam terrā suscipienda determinatio venit. Ergo igitur sciendum est in terra quaeque plagas per zonas praedictas distinguere. Vnde et Ouidius in Metamorphosi ait.

Vtque duae dextra coelum totidemque sinistra
Parte secant zonae / quinta est ardentior illis
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei: totidemque plagae tellure premuntur
Quarum quae media est non est habitabilis aestu
Nix tegit alta duas / totidem inter utraque locauit
Temperiemque dedit mixta cum frigore flamma.

Et ut res apertior fiat / quatuor minores circuli
Arcticus / cancri / capricorni / & antarcticus distem-
inant distinguuntque quinque coeli zonas. Ut (verbi
causa) esto in sequenti figura. a. polus mundi arcticus / b. c. circulus Boreus / d. e. circulus Cancrī / f. g. circulus capricorni / h. k. antarcticus / l. vero polus Nothicus. Erit prima zona. s. Borea arcticaque totum inter. b
a. c. interceptum spacium / quae perpetuo frigore rigens
inhabitata est. Secunda erit totum inter. b. c. et. d. e.

SPHERAE MATE.

interceptū spaciū/temporata atq̃ habitabilis. Tertia totū inter .d.e.f.g. medium spaciū feruore male egreq̃ habitabilis. Sol em̃ illic secundū lineā .f.e. (q̃ nobis eclipticā designat) assidua volubilitate gyros ducēs suo feruore eā reddit torridā atq̃ inhabitatā

Quarta est totū inter .f.g.et.h.k. spaciū: temperata atq̃ habitabilis / si aquarū vastitas & altera coeli facies id impune sinat. Quinta est totum inter .h.k.i. interclusum spaciū frigore semper horrens atq̃ in-

Cum aut̃ dicimus aliquā coeli zonā (habitata: nam vel habitatā vel inhabitatā / hāc denominatio- nem a simili zona. terræ illi coelesti plagæ subiecta intelligi volumus: & qñ habitatā aut habitabilē dicimus / bene & facile habitabilem. Cū vero inhabitatam vel inhabitabilē / egre difficileq̃ habitabilem intelligimus. Sunt em̃ qui exustam torridamq̃ zonam nūc habitant multi. Vt qui Chersonesum auream incolūt / vt Taprobanenses / Aethiopes / et maxima pars terrę semper incognitæ nuper ab Americo Vesputio repertę. Qua de re ipsius quatuor subiungentur nauigationes ex Italico sermone in Gallicum / & ex Gallico in latinum versæ.

Itaq̃ sciendū quod (vt & subsequēs indicat figura) prima zona q̃ polo arctico proxima est. 23. gradus latitudinis & .51. miñ. habet.

Secūda quę antarctica atq̃ illi ipsi par est / totidem Tertia temperata. 22. & .18. miñ.

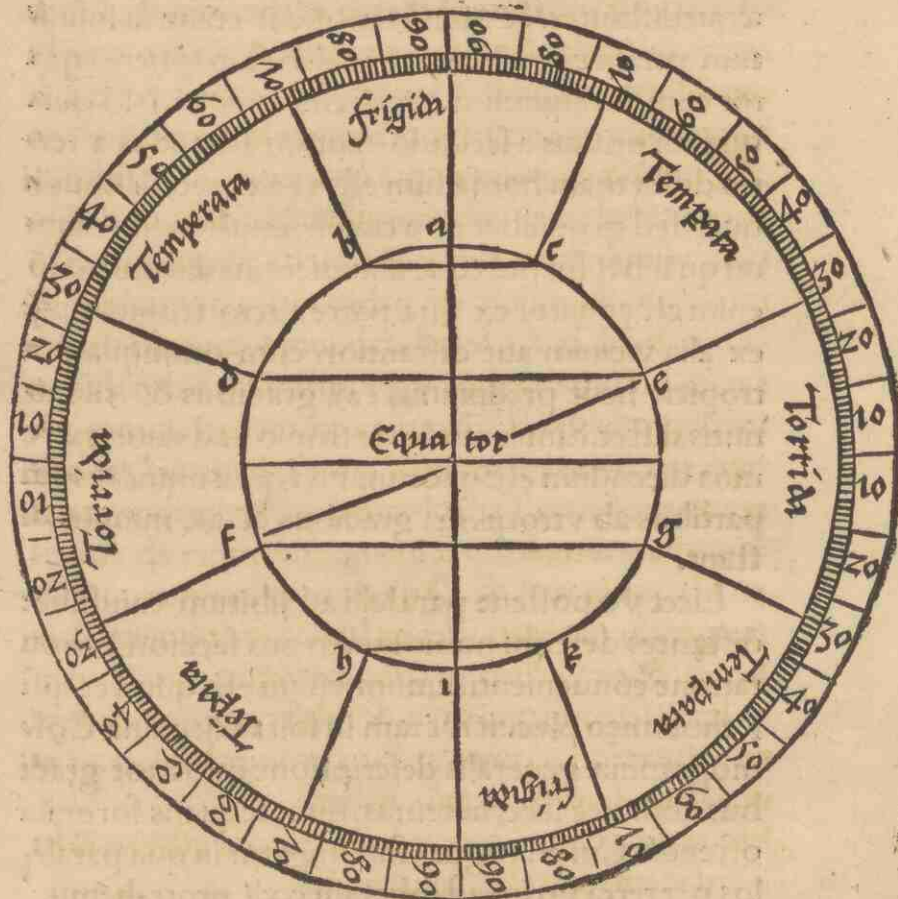
RVDIMENTA

Quarta quę par est /totidem

Quinta ꝑo torrida & media gradus. 27. & 22. mi.

Sed horū quendam typum ponamus.

Polus Arcticus

Polus Antart.

SPHERAE MATE.

CAPVT SEXTVM DE PARALELLIS

Paralelli (qui & Almucantharat dicuntur) sunt circuli vel lineę quoquo versus/atq; ex omni parte æquedistantes/& nunq; si possent etiam in infinitum protrahi cōcurrentes. Qualis est in sphaera equator cum alijs quatuor circulis minoribus. Nō quia quantū primus a secundo/tantum secundus a tertio distet: nam hoc falsum est/vt ex præcedētib; liquet/sed q; quilibet duo circuli simul iuncti secundū quālibet sui ptē eque abinuicē sint distātes. Nō enim est equator ex vna parte altero tropicorū q; ex alia vicinior aut distantior/cum omni quaq; a tropicis sicut prædiximus. 23. gradibus & 51. minutis distet. Simili modo de tropicis ad duos extremos dicendum est: quorum vterq; ex omnibus sui partibus ab vtroq; 22. gradibus & 22. minutis distat.

142. Licet igitur possent paralelli ad libitum cuiuslibet distantes describi nobis tamen pro faciliiori supputatione conuenientissimum visum est (quod et ipsi Ptholomęo placuit) vt tam in solida q; plana Cosmographiæ generalis descriptione ipsos tot gradibus abinuicē secerneremus/quot sequens formula ostendit. Cui etiā figura subiungetur in qua paralelos per terrā vtriusq; ad spheram cœli protrahemus.

Alh^o poli

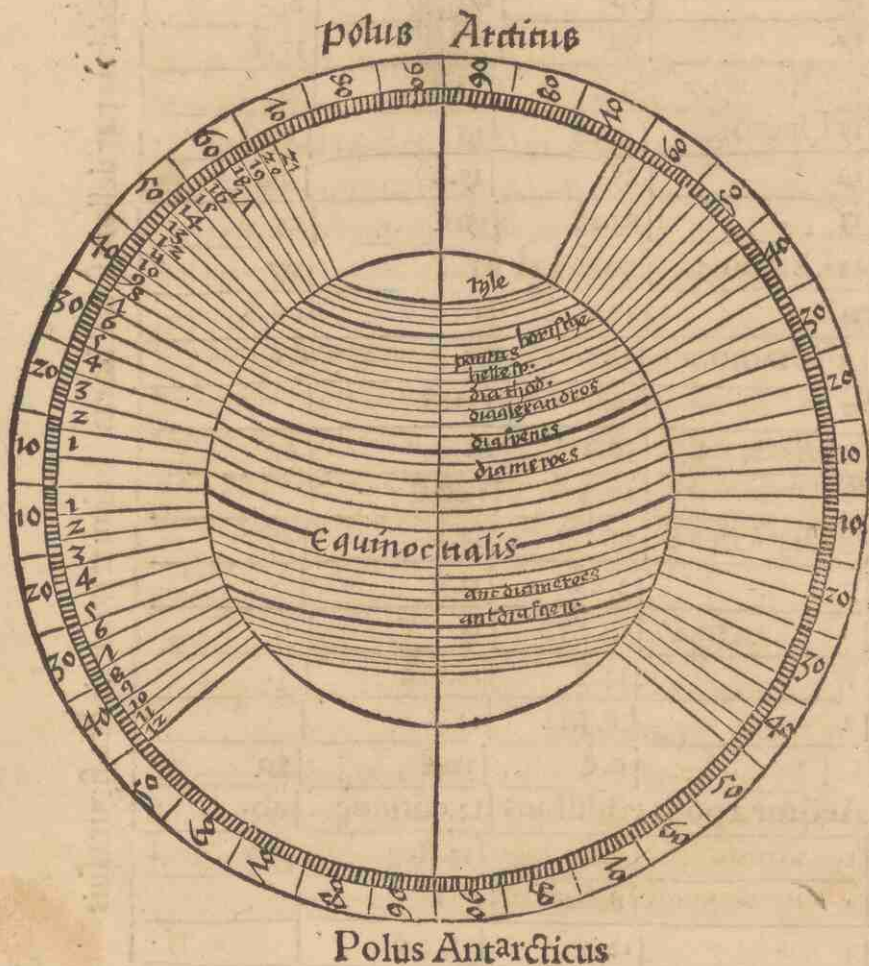
Paralelli ab equat.	gradus coeli	Horę dies rū ma.	Quot milli: fa. gra. vnus
21 Diatiles 8	63	20	28. $\frac{1}{2}$
20	61	19	
19	58	18	32. $\frac{1}{2}$
18	56	17	$\frac{1}{2}$
17	52	17	37. $\frac{1}{2}$
16 Diarhip. 7	51. $\frac{1}{2}$	16. $\frac{1}{2}$	20. $\frac{1}{2}$
15 Diabor. 6	28. $\frac{1}{2}$	16	22. $\frac{1}{2}$
12	25	15. $\frac{1}{2}$	22
13	23. $\frac{1}{2}$	15. $\frac{1}{2}$	25
12 Diarho. 5	20. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{3}$. $\frac{1}{12}$	15	27
11	38. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{12}$	12. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{2}$	28. $\frac{1}{2}$
10 Diarho. 2	36	12. $\frac{1}{2}$	50
9	33. $\frac{1}{3}$	12. $\frac{1}{2}$	
8 Diaalex. 3	30. $\frac{1}{3}$	12	52
7	27. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{6}$	13. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{2}$	
6 Diasienes 2	23. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{3}$	13. $\frac{1}{2}$	57
5	20. $\frac{1}{2}$	13. $\frac{1}{2}$	
2 Diamero. 1	16. $\frac{1}{3}$. $\frac{1}{12}$	13	
3	12. $\frac{1}{2}$	12. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{2}$	
2	8. $\frac{1}{3}$. $\frac{1}{12}$	12. $\frac{1}{2}$	
1	2. $\frac{1}{2}$	12. $\frac{1}{2}$	59
Aeq̃tor a polis eñ distans		12 cōtinuę	60
1	2. $\frac{1}{2}$	12. $\frac{1}{2}$	59
2	8. $\frac{1}{3}$. $\frac{1}{12}$	12. $\frac{1}{2}$	
3	12. $\frac{1}{2}$	12. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{2}$	
2 Diameroes .	16. $\frac{1}{3}$. $\frac{1}{12}$	13	
5	20. $\frac{1}{2}$	13. $\frac{1}{2}$	

Alh^o poli

Cimata cū gradibus parallelorū simul horas Infinitat numeris ista figura suis

Para. & cli.	Gradus	Hore	Milliaria
6 Antidiasienes	$23, \frac{1}{23}$	$13, \frac{1}{2}$	52
7	$27, \frac{1}{2} \frac{1}{6}$	$13, \frac{1}{2} \frac{1}{2}$	

Et ita deinceps ꝑꝫsus Antarcticum polũ, Quod
& subsequens figura cõmonstrat,

RVDIMENTA

De climatibus caput. vii.

Licet clima proprię regio interpretetur/ hoc tamen loco spaciū terrę inter duas equedistantes appellatur/ in quo porrectissime diei ab initio climatis vsq; ad finem dimidię horę variatio est. Et quottū aliquod clima ab equatore fuerit/ tot semihoris longissima eius loci dies superat diem nocti equalem. Suntq; ipsorum Septemgemina: quibus ad austrum nō sit septimum adhuc lustratum. Sed Boream versus Ptholomeus terram septem semihorarū spacio hospitem & habitabilē inuenit: quę septem climata ab insigni aut Vrbe/ aut fluuio/ aut mōte sua nomina sunt sortita.

Climata. 7.

Primū dicitur DiaMeroes/ a dia quod apud grecos per significat/ & casu patrio iungit. Atq; a Merore quę ē Africę ciuitas in torrida zona citra equatorem. 16. gradibus sita/ in quo parallelo & ipse Nilus esse inuenitur. Eius/ & subsequētium etiā initium medium & finem atq; maxime diei in quolibet iporum horas generale nostrū (pro cuius intelligentia hęc scribimus) tibi liquido ostendet.

DiaSienes a Siene Aegipti vrbe/ quod ē puicie Thebaïdos principium

DiaAlexandrias. Ab Alexandria insigni vrbe Africę Aegipti Metropoli: quam Alexander Magnus condidit: de quo dictū est a poeta. Vnus Pelleo iuueni non sufficit orbis.

SPHERAE MAT.

Rho-
dos 2 DiaRhodon /a Rhodo Asię minoris insula: quę
& sui nominis in ea sitam nostra tempestate clarā
ciuitatem habet/fortiter Thurcarū efferos bellicos
q̃ impetus sustinentem/atq̃ profligantem genero
sissime.

5 DiaRhomes /ab vrbe Europe notissima/iter Ita
licas maxime clara/& insigni olim gentiū domitri
ce/atq̃ orbis capite/nūc patris patrū maximi sede.

6 DiaBorischenes /a magno Scytharū fluuio qui
est quartus ab Histio.

7 DiaRhipheon/a Rhipheis montibus qui in Sar
matica Europa insignes sunt perpetua niue candē
tes.

Ab his insignibus locis per quę ferme climatū
lineæ medię transeunt septem climata(quę Ptholo
meus posuit)sua sortiuntur nomina.

43 Octauū Ptholomeus nō posuit/cum illud terre
(quodcunq̃ est) ipsi incognitū a nuperioribus lu
stratū sit.& dicitur Diatyles/quod ipsius principiū
(qui est Paralellus ab equatore .21.) rectissime per
Tylen sit p̃tensus. Est aut Tyle Septemtrionalis in
Virgili-
us. fula de qua Maro noster/Tibi seruiet vltima Tyle.

Et hæc de climatibus ab equatore Septemtrionē
ꝯsus. Pari mō dicendū est de eis quę sūt vltra equi
noctiālē ad Austrum/quorū sex contraria nomina
habentia sunt lustrata et dici possunt antidia Mero
es/ antidia Alexandrias/ Antidia Rhodon Antidia

RVDIMENTA

Rhodes/ antidiaBorischenes: a græca ꝑtacula anti
 q̄ oppositūvel cōtra denotat. Atq; in sexto climate
 Antarticiū versus/ & pars extrema Africæ nuper
 reperta & /Zamzibar/ laua minor/ & Seula insule
 & quarta orbis pars (quam quia Americus inueuit
 Amerigen / quasi Americi terrā / siue Americā nun Ameri
 cupare licet) sitæ sunt. De quibus Australibus cli ge
 matibus hæc Pomponij Melle Geographi verba in
 telligēda sunt / vbi ait. Zonę habitabiles paria agūt Pōpo:
 anni tempora/ verū nō pariter. Antichthones alte Mellæ
 ram/nos alteram incolimus. Illius situs ob ardorē in
 tercedentis plage incognitus/huius dicendus est.
 Vbi animaduertendum est quod climatū quodq;
 alios q̄ aliud plerūq; foetus ꝑducatur/cū diuersę sūt
 nature/ & alia atq; alia syderū virtute moderentur.
 Vnde Virgilius.

Nec vero terrę ferre omnes omnia possunt
 Hic segetes/illic veniunt foelicius vug
 Arborei foetus alibi/atq; iniussa virescunt
 Gramia. Nōne vides croceos vt Thmolus odores
 India mittit ebur: mittūt sua thura Sabæi
 At Calybes nudi ferrū: virosaq; pontus
 Costerea. Eliadū palmas Ep iros equarū &c.

Vergil
lius

OCTAVVM CAPVT DE VENTIS.

Quoniā in superioribus ventorū aliquando in
 cidenter memores fuimns (cū. s. polū Boreū/ polū
 Nothicū/atq; id genus alia diximus) & ipsorū co

SPHERAE MAT.

143. gnitio nō nihīl momēti imo magnā vtilitatē ad Cosmographiā habere dignoscitur: ideo hoc subsequenti capite quēdā de ventis (qui & spiritus & flatus dicuntur) trademus. Est igitur ventus (vt à Philosophis definitur) exhalatio calida & sicca lateraliter circa terram mota &c.

Quia vero sol secundū binos tropicos / & ipm equatorē triplicē ortū atq; occasū / æstiuale. s. equinoctiale / ac hyemale seruat: et meridei similiterq; ipius septentrionis vtrinq; sint latera / quarū quēlibet propriū ventū habet: iō summatim. xij. sunt vēti / tres orientis / tres occidentis / totidē meridei / & mediē nōctis totidē: ex quibus quatuor qui ī sequenti formula meridiū locū tenebūt p̄cipaliores sūt / alij minus p̄ci.

Oriens. Occidens.

Collat.	Trop. Canc.	ΚίεΚίαθ	Chorus
Medij.	Aequator.	Subsolāus.	Fauoni. q et Zephi.
Collat.	Trop. Cap.	Eurus qui & Vulturn.	Africus q et Lybs

Vento
rū for
ma.

Collat.	Meridies	Media nox
	Euronothus	Septētrio.
Medij	Auster / qui & Nothus	Aquilo qui & Boreas.
Collat.	Lybonothus	Trachias q & Circius.

RVDIMENTA

Poetę tñ mñus pñcipales (q̄ et collatiles dicũt)
 p̄ principalioribus ex licentia (vt suus sibi mos est)
 vsurpare cõsueuerunt. Hinc & Ouidius ait
 Euris ad Aurorã Nabathęq; regna recessit
 Persidęq; & radijs iuga subdita matutinis.
 Vesper & Occiduo quę littora sole tepescunt
 Proxima sũt Zephiro: Scythiam/septęq; Triones
 Horriſer iuuasit Boreas/contraria tellus
 Nubibus assiduis/pluuioq; madescit ab Austro

Ouidi.

Est autẽ Subsolani aura saluberrima /quę a sole
 purior & subtilior alijs efficitur.

Zephirus Caloris et humoris temperiem habẽs
 montiũ pruinas resoluit. Vñ ẽ illud Vergilij Liqui-
 tur et putris Zephiro se gleba resoluit.

Vergi.

Austri flatus crebro tempestatũ/pcellarũ /atq;
 himbriũ p̄sagus ẽ. Quare & Nazo insit. Madidis
 Nothus euolat alis.

Ouidi.

Aquilo suo rigore aquas ligat/atque constringit
 Vir. Et glacialis hyemis Aquilõibus asperat vndas

Virgi.

His de ventis Gallinariũ nostrũ multę doct̄ine
 virũ sequẽtes quatuor edere versiculos memini.

Gallina-
 rius.

Eu rus et Eoo flat Subsolanus ab ortu.

Flatibus occasum Zephirusq; Fauonius implent.

Auster in extremis Lybię et Nothus ḡstuat oris.

Sudificus Boreas Aquiloq; minatur ab axe.

Et licet v̄tĩ septentrionales sint natura frigidi/
 nihilo tamen minus quando torridam zonam per

a iij

COSMOGRAPHIAE

transeunt/mitigantur:sicut & de Austro torridam
Zonam anteaq̃ ad nos veniat transeunte/cōpertū
est. Quod sequentibus versibus insinuat.

Quoq̃ loco prodit gelidus furit Auster/ & arctis
Cogit aquas vinculis/at dum per torrida flatu
Sydera transierit/nostros captandus in oras
Cōmeat:& Boreę seuissima tela retorquet

At contra Boreas nobis grauis/orbe sub imo
Fit ratione pari moderatis leuior alis.

Cætera mox varios qua cursus flamina mittunt
Immutant proprię naturam sedis eundo.

Hucusq̃ de ventis dictū sufficiat. Ponamus nūc
harū omniū figurā vniuersalē: in qua sint poli/axes/
circuli cū maiores tum etiam minores/oriens/occidens/
quinq̃ zonę/gradus lōgitudinis/latitudinis
* tam ipsius terrę q̃ cœli/paralleli/climata/venti &c.

CAPVT.IX.DE QVIBVSDAM COSMOGRAPHIAE RVDIMENTIS.

Omne terre ambitū ad cœli spaciū puncti obtinere rationem Astronomicis demonstrationibus constat. Ita vt si ad coelestis globi magnitudinē cōferat̃/ nihil spaciū prorsus habere iudicet̃. Et huius quidem tam exigue in mundo regionis quarta fere portio est quę Ptholomeo cognita a nobis animantibus incolit̃. Atq̃ in trĩs partes hactenus scissa fuit.
Europam/Africam/& Asiam.

RVDIMENTA

Europa ab occidēte mari Athlantico /a septē. Bri
tānico /ab oriēte Thanai /Meotide palude /et pōto:
a meridie mari mediterraneo claudit /habetq; in se
Hispaniam /Galliam /Germaniā /Rhētiā /Italiam /
Grēciam / & Sarmatiam. Sic dicta a filia regis Age
noris eius nominis: quę dum virginibus Tirijis co
mitata in marino littore puellari studio luderet &
canistra floribus stiparet /ab Ioue in thaurū niueum
verso rapta illius tergo insedisſe /& per equora pō
ti in Crētā delata terrę contra iacenti nomen de
disſe creditur.

Africa ab occidente mari Athlantico /a meridie
oceano Aethiopico /a Septemtrione mari mediter
raneo /& ab ortu Nili flumine terminatur. Ea in se
cōplectitur Mauritanias Tingitanā & Cæsariē
sem /Libiā interiorem /Numidiā (quā & Mapa
liā dicunt) minorem Africā (in qua est Charta
go Rhomanī imperij olim pertinax æmula) Cyres
neicā /Marmaricā /Lybiā (quo etiā nomine to
ta Africa a Libe rege Maurithāie appellat) Aethio
piā interiorē /Aegiptū &c. Et dicit Africa quod
frigoris rigiditate careat.

Asia (quę cæteras magnitudine & opibus lōgis
sime vincit) ab Europa Thanai fluuiō /atq; ab Afri
ca Iſchmo (qui in Australem plagā distentus Ara
bię & Aegipti sinum perſcindit) ſecernit. Hęc prin
cipaliſſimas regiones habet Bithiniā /Galatiā /

COSMOGRPHIAE

Capadociam/Pamphiliam/Lidiam/ Ciliciã/Armenias maiorẽ & minorẽ.Colchiden/Hircaniam/Hiberiam/Albaniã:et preterea mltas quas singilatim enumerare longa mora esset.Ita dicta ab eius nominis regina.

43
Nũc 70 & he partes sunt latius lustratæ/& alia quarta pars per Americũ Vesputiũ(vt in sequentibus audietur)inuenta est/quã non video cur quis iure vetet ab Americo inuentore sagacis ingenij viro Amerigen quasi Americi terrã / siue Americam dicendã:cũ & Europa & Asia a mulieribus sua sortita sint nomina.Eius sitũ & gentis mores ex his binis Americi nauigationibus quæ sequunt̃ liquide intelligi datur.

43
Hunc in modũ terra iam quadripartita cognoscit̃:et sunt tres primę partes cõtinentes/quarta est insula:cũ omni quaq; mari circũdata conspiciat̃.Et licet mare vnũ sit quẽadmodũ et ipsa tellus/multis tamen sinibus distinctũ/& innumeris repletũ insulis varia sibi noia assumit:quę et in Cosmographiæ tabulis cõspiciunt̃/& Priscianus in translatione Dionisij talibus enumerat versibus.

Priscianus.

Circuit Oceani gurges tamen vndiq; vastus
Qui quous vnus sit plurima nomina sumit.
Finibus Hesperijs Athlanticus ille vocatur
At Boreę qua gens furit Armiaspa sub armis
Dicit̃ ille piger necnõ Satur,idẽ Mortuus est alijs:

RVDIMENTA

Vnde tamen primo conscendit lumine Titan
 Eoumque vocant atque Indum nomine pontum
 Sed qua deuexus calidus polus excipit Austrum
 Aethiopumque simul pelagus Rubrumque vocatur
 Circuit oceanus sic totum maximus orbem
 Nominibus varijs celebratus.

Mare
 Eoum;
 Indicū;
 Aethio
 picum;

Persecat Hesperiam primus qui porgit vndis
 Pamphilcumque latus Lybie preterendit ab oris
 Sic minor est reliquis / maior quem Caspia tellus
 Suscipit intrantem vastis Aquilonis ab vndis
 Nomine Saturni quod Thetis possidet equor
 Caspius iste sinus simul Hircanuscque vocatur

Paphi
 licum.

Caspiū

At duo qui veniunt Australis ab equore ponti
 Hic supra currens mare Persicus efficit altum
 E regione situs / qua Caspia voluitur vnda

Hirca;
 Persicū

Fluctuat a se alter Panchæque littora pulsat
 Euxeni contra pelagus protentus in Austros

Ordine principium capiens Athlantis ab vnda
 Herculeo celebrant quam mente munere Gades.

Athlan
 ticum

Celiferasque tenet stans Athlas monte columnas
 Est primus vastis qui pontus Hibericus vndis

Hercus
 leum.

Diuidit Europen Lybia communis utriusque
 Hinc atque hinc statue sunt: ambe littora cernunt

Hæc Lybie hæc Europes aduersa tuendo.
 Gallicus hunc gurgis: qui Celtica littora pulsat

Gallicū

Excipit: hunc sequitur Ligurum cognomine dictus
 Qua domini rerum terris creuere Latinis.

Ad petram leucen Aquilonis ab axe reductus

COSMOGRAPHIAE

Quę freta Sicanię concludit littore curuo
Insula sed Cynos proprijs pulsatur ab undis:

Mare Intra fardonium pelagus Celtumq; refusis

Thyrre Inde salis tumidus Tyrrheni voluitur ęstus

Ad partes vergens australes/excipit istum

Siculū Sicanię gurgis solis deflexus ad ortus:

Qui procul effusus Pachynis tenditur oris

Ad Cręten summā(quę prominet ęquore)rupem:

Qua Gortyna potēs medijs qua Phęstos in aruis

Arietis hanc rupem simulantem vertice frontem

Pro merito graj Criu dixere metopon.

Hoc mare Gargani concludit lapygis ora:

Adria Illinc incipiens extenditur Adria vastus:

ticum. Ad Boream penetrans pelago solemq; cadentē

Ioniu. Ionius pariter sinus hic perhibetur ab orbe/

Diuidit & geminas diuersis partibus oras:

Quas tamen extremas cōiungit terminus vnus

Illiricū. Ad dextram partē protenditur Illyris alma:

Post hanc Dalmatię populorū martia tellus

Ad lęuam Ausonię porrectus continet Isthmos

Quę tria circundant maria vndiq; littore curuo

Tyrrhenum/Siculum/ necnon simul Adria vastus

Finibus at proprijs exceptant singula ventos

Tyrrhenum Zephyro:Siculum sed tundiť Austro:

Adria succurrens Eoo frangitur Euro.

At post Sicaniam tractu diffunditur alto

Syrtis Ad Syrtim pelagus/Lybicis quę cingitur oris:

RVDIMENTA

Maiorem postquam minor excipit: æquora longe

Atq; sinu gemino resonantia littora pulsant

Finibus a Siculis Crætum tenditur æquor

Mare

Ad solis veniens ortus Salmonida poscens

Crætū

Dicitur Eous qui Crætē terminus esse:

Post hanc est geminū mare vastū fluctibus atris

Fluctibus Hismarici Boreæ quod tunditur atris.

Quod ruit aduersus celsæ de partibus Arcti

Quod prius est Phariū perhibet: hoc littora tãgit Phariū

Præcipitis casu montis: post vnda secunda

Sidoniū est pelagus: penetrat qua gurgite pontus. Sidoni

Illicus Arctoas ad partes æquore vergens.

um

Non longe rectus: Cilicum nam frangitur oris.

Hinc Zephiros poscens veluti draco flectit vndis

Quod iuga montiuagus vastat: silualsq; fatigat:

Partibus extremis Pamphilia clauditur isto:

Atq; Chelidoniæ rupes cinguntur eodem

At procul hunc zephyrus finit Patareide summa:

Post hæc Arctoas ad partes aspice rursus

Ægeum/superat qui fluctibus æquora cunctat:

Ægeū

Dispersas vasto qui gurgite Cycladas ambit

Terminat hūc imbro pariter Tenedosq; coercēs

Angusta trahit qua fauce Propontidis vnda

Asia: quam supra populis distenditur amplis

Ad Notiam partem: qua latus ducitur Isthmos:

Threicius sequitur post Bosphorus ostia ponti:

bospho

Hoc nullum perhibent terras angustius orbis

rus.

COSMOGRAPHIAE

**Simple
gades**

Esse fretum dirimens: hic sunt Symplegades arctē:

Panditur hic ponti pelagus Titanis ad ortus

Quod petit obliquo Boream solemq; meatu

Hinc atq; hinc medio percurrunt equore colles:

Vnus qui veniens Asiē de parte Carambis

Dicitur; australi: sed contra finibus alter

Prominet Europe hunc criu dixere metopon:

Ergo conueniunt aduersi gurgite tanto

Distantes quantū ternis transire diebus

Eualeat nauis: bimarem sic equore pontum

Aspicias similem cornu quod flectitur arcus

Neruo curuati distento dextera neruum

Assimilat: recto trahitur nam linea ductu

Extra quam Boream quo scandit sola Carambis

Sed formam cornu geminatis flexibus edit

Littus: quod pontum cingit sub parte sinistra

Meotis In quam Meotis penetrans Aquilionis ad axes

Quam Scythiē gentes circundant vndiq; ripis

Et matrem ponti perhibent Meotidis vndam.

Scilicet hic ponti vis exit gurgite multo

**Thau-
rus** Cimmeriū torrens per Bosphoron hic vbi Thaurū

Cimmerij gelidis habitant sub finibus imum

Hec maris est species splendens hec forma p̄fundi:

Est aut vt prediximus mare plenum insulis e qui

bus maxime & principales iuxta Ptholomeum

he sunt

Taprobana in mari Indico sub equatore

RVDIMENTA

Albion quę & Britannia & Anglia

Sardinia in mari mediterraneo

Candia quę & Creta in sinu Aegeo

Selandia

Sicilia in mari mediterraneo

Corfyca

Ciprus

Extra Ptholomeum

Madagascar in mari Prasodo

Zamzibar

Iaua in Oceano Indico orientali

Angama

Peuta In oceano Indico

Seula

Zipangri in Oceano occidentali

Hę sunt ingentes quas cingit Tethyos vnda

Insulę: adhuc alię diuersis partibus orbis.

Diuerse plures fama latuere minores

Auris difficiles nautis vel portubus aptę

Quarū non facile est mihi promere nomina versu:

Cęt enī vt vnus loci ab altero distantiam cogno
scere possis poli eleuatio tibi cū primis cōsideranda
venit. Annotandū igit paucis quod (vt ex superiori
bus liquet) viuētibz sub paralelo equinoctiali
vterq; polus in horizonte est. Eunti autē ad septē-
trionem eo magis subleuat polus quanto plus ali-
quis ab equatore discesserit. Quę poli eleuatio res

Priscia-
nus

COSMOGRAPHIAE

**Prolo-
quium.**

gionū & locorū ab equatore distantia demōstrat.
Est em̄ tantus loci tractus ab equatore cuius mē-
surā scire desideras / quāta ē eleuatio poli ad zenith
eiusdē. Ex quibus milliariū numerus facilis cogni-
tu euadit / dū eundē p̄ numerū eleuatiōis poli multi-
plicaueris. Verū tñ nō sunt secūdū Ptholomei sen-
tentiā milliaria a circulo æquinoctiali ad Arcton vbi
q̄ gētū equales. Nā a primo equatoris gradu vsq̄
ad duodecimū / q̄libet graduū sexaginta Italica mil-
liaria cōtinet quę faciūt. 15 Germanica. Cōmuniter
em̄ quatuor Italica pro vno Germanico reputant.
Et a. 12. gradu vsq̄ ad. 25. quilibet. 59. milliaria facit
quę sunt Germanis. 12. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{4}$. Atq̄ vt res fiat apertior
ponemus formulam sequentem.

Gradus Gradus Millia Ital. Mil. Ger

**Aequa-
tor.**

**Tropi-
cus.**

**Circu-
Arcti.**

**Polus
Arcti.**

1	12	60	15
12	25	59	14 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$
25	30	54	13 $\frac{1}{2}$
30	31	50	12 $\frac{1}{2}$
31	41	41	11 $\frac{1}{4}$
41 vsq̄ ad	51 faciūt	40	10
51	51	32	8
51	63	28	1
63	66	26	6 $\frac{1}{2}$
66	10	21	5 $\frac{1}{4}$
10	80	6	1 $\frac{1}{2}$
80	90		0

RVDIMENTA

Et ita quoq; ab æquinoctiali vsus polos tam antarcticum q̃ arcticum graduū latitudinis cōtinentia variatur. Quod si scire volueris quot ab vno loco ad alium milliaria sint/perpende diligenter in quibus gradibus latitudinis sint talia loca & quot gradus medient/ deinde vide in formula superiori quot milliaria talis gradus habeat & multiplica numerū milliariū per numerū mediorū graduū/ atq; milliariū numerus resultabit: quę cū Italica fuerint diuidas per quatuor/ & Germanica habebis.

Hęc p inductione ad Cosmographiā dicta sufficiāt si te modo amonuerimus prius/nos in depingendis tabulis typi generalis nō omnimodo sequutos esse Ptholomeū/præsertim circa nouas terras vbi in cartis marinis aliter animaduertimus equatorem cōstitui i q̃ Ptholomeus fecerit. Et p̃inde nō debēt nos statim culpāre qui illud ip̃m notauerint. Consulto em̃ fecimus quod hic Ptholomeū/alibi cartas marinas sequuti sumus. Cū & ipse Ptholomeus quinto capite primi libri. Non omnes cōtinentis partes ob suę magnitudinis excessum ad ipsius peruenisse noticiam dicat/ et aliquas quemadmodum se habeant ob peregrinantium negligentiam sibi minus diligenter traditas/alias esse quas aliter atq; aliter se habere cōtingat ob corruptiones & mutationes in quibus p parte corruisse cognite sunt. Fuit igit̃ necesse (quod ipse sibi etiā faciundū ait) ad nos

Notes:

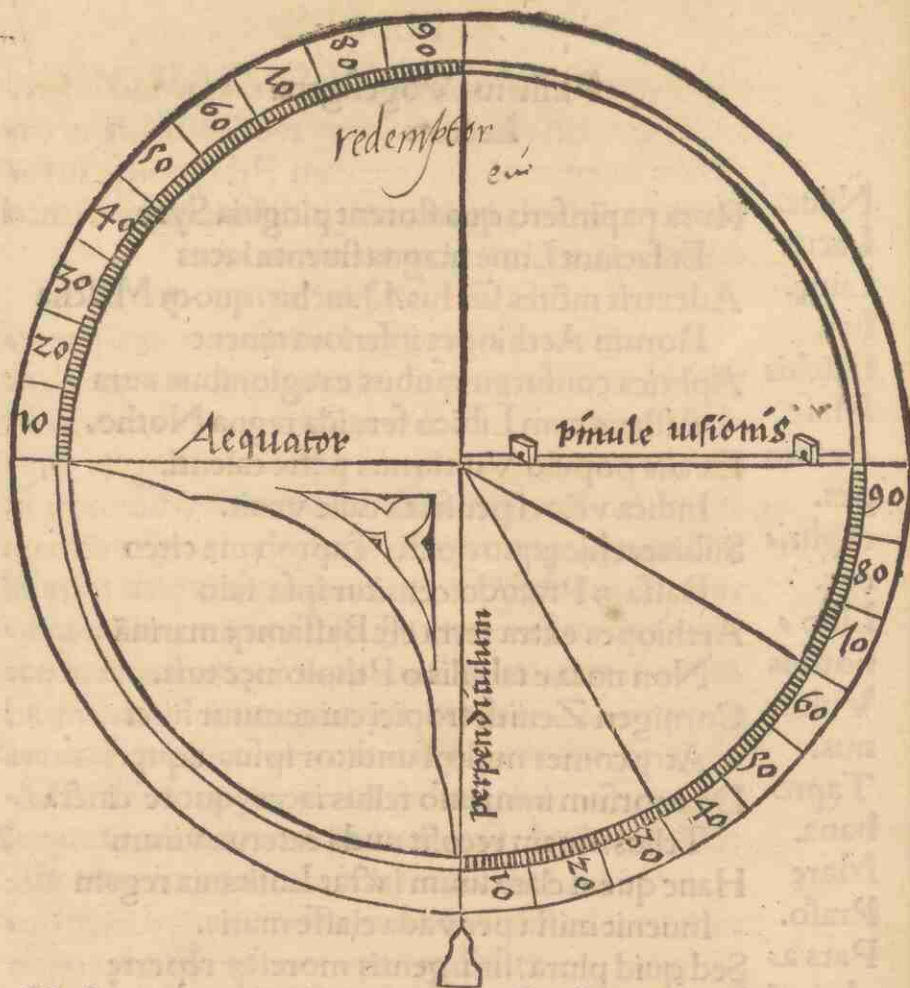
Ptholomeus.

APPENDIX

uas temporis nostri/ traditiones magis intendere.
Et ita quidem temporauimus rem /vt in plano circ
ca nouas terras & alia quepiam Ptholomeū: in so
lido vero quod plano additur descriptionē Ameri
ci subsequente[m] sectati fuerimus.

APPENDIX

N³. Annectamus adhuc superioribus anteaq[ue] rece
ptui canamus eleuationis poli atq[ue] ipsius zenith ac
centri horizon[ti]s & climatū quadrantē velut parer
gon & quoddā corolariū. Quamuis si recte con
siderauerimus is quadrans de quo dicemus non sit
ad has res impertinēs. Cosmographū e[ss]e vel maxi
me poli supra caput eleuationē/zenith/& terre cli
mata cognoscere oportet. Forma[re] itaq[ue] idem qua
drans hoc pacto. Diuide quēcunq[ue] circulū in par
tes quatuor/ita quod duę diametri se in centro ad
angulos rectos inter secant: quarū vna(quę altera
sui parte pinnulas habet)axem polorū mūdi/& al
tera equatorem significabit. Deinde eā partē circuli
quę est inter semiaxem pinnulas habentem & alte
ram semidiametrum in partes. xc. diuidas/atq[ue] op
positā in totidem/ figasq[ue] perpendiculū ad cētrum
N². & paratus erit quadrans. Cuius hic est vsus. Verte
eū ita vt p[er] pinnular[um] foramina polū directē videas
& ad quod clima atq[ue] in quē gradū perpendiculū
ceciderit/eo ipso climate et eleuationis gradu tua re
gio/quinetiā zenith atq[ue] horizon[ti]s centrū existit.

Haftenus exequuti capita proposita / hic ipsas longinquas expaciationes sequēter introducamus Vespūtij / singulorum factorum exitum circa institutū tradentes.

Finis introductionis

[b ij]

Philesius Vogeligena
Lectori

Nilus. Rura papirifero qua florent pinguia Syro
Lacus Et faciunt Lung magna fluenta lacus
Lung. Adextris mōtes sūt lus/Danchis/quoq; Mascha
Ius. Illorum Aethiopes inferiora tenent
Dāchis Aphrica confurgit quibus e regionibus aura
Masc. Afflans cum Libico feruida regna Notho.
Aethio Ex alia populo Vulturnus parte calenti.
pes. Indica veloci per freta calle venit.
Aphri Subiacet hic equo noctis Taprobana circo
cus. Bassaq; Prasodo cernitur ipsa salo
Libo Aethiopes extra terra est Bassamq; marinā
nothus Non nota e tabulis o Ptholomge tuis.
Vultur Cornigeri Zenith tropici cui cernitur hirci
nus. Atq; comes multę funditor ipsus aque.
Tapro Dextrorsum immenso tellus iacet equore cincta
bana. Tellus/quam recolit nuda caterua virum
Marę Hanc quem clara suum iactat Lusitania regem
Praso. Inuenit missa per vada classe maris.
Pars a Sed quid plura: sitū/gentis moresq; repertę
phrice i Americi parua mole libellus habet.
uenta. Candide syncero voluas hunc pectore lector
Ameri Et lege non nasum Rhinocerontis habens
ge.

QVATVOR AMERICI VES-
SPVTI NAVIGATIONES

Eius qui subsequente ter-
rarum descriptio-
nē de vulgari
Gallico in
Latinū
trāstu
lit.

Decastichon ad lectorem:

Aspices tenuem quisquis fortasse logiam
Nauigium memorat pagina nostra placens:
Continet inuentas oras/gentescq; recenter
Lētificare sua quę nouitate queant.
Hęc erat altiloquo prouincia danda Maroni
Qui daret excelsę verba polita rei.
Ille quot ambiuit freta cantat Troius heros:
Sic tua Vesputi vela canenda forent.
Has igitur lectu terras visurus/in illis
Materiam libra: non facientis opus.
Item distichon ad eundem
Cum noua delectent fama testante loquaci
Que recreare queunt hic noua lector habes

o TεΛος.

b in.

Illustrissimo Renato Iherusalem
& Sicilię regi/duci Lotho
ringię ac Barn. Ameo
ricus Vesputius hu
milē reuerentiā &
debitā recōmē
dationem.

43. Fieri pōt illustrissime Rex vt tua maiestas mea
ista temeritate ducatur in admirationē: propterea
quod hāc litteras tam prolīxas ad te scribere non
subuerear/ cum tamen sciam te continuo in ardu
is consilijs & crebris reipublicę negocijs occupatī
simum. Atq; existimabor forte non modo p̄sum
ptuosus/ sed etiam ociosus: id mihi muneris vendi
cans/ vt res statui tuo minus cōuenientes non de
lectabili sed barbaro p̄sus stilo (veluti amusus ab
humanitatis cultu alienus) ad Fernandū Castilię re
gem nominatim scriptas/ ad te quoq; mittam. Sed
ea quā in tuas ȳtutes habeo cōfidentia/ & cōperta
sequentiū rerū neq; ab antiquis neq; neotericis scri
ptarum veritas me corā. t. M. fortassis excusabunt.
Mouit me imprimis ad scribendum p̄sentiū lator
Beneuenutus. M. t. humilis famulus/ & amicus me
us nō p̄cōnitendus/ qui dum me Lisbone reperiret
precatus est vt. t. M. rerū per me quatuor p̄fectis
onibus in diuersis plagis mundi vīsarum/ participē
facere vellem. Peregi em̄ bis binas nauigationes ad
nouas terras inueniendas: quarū duas ex mandato
Fernandi inclyti regis Castilię per magnū oceani

sinum occidentē vsus foeci/alteras duas iussu Ma-
nuelis Lusitanię regis ad Austrū. Itaq; me ad id ne-
gocij accinxi speras q. t. M. me de clientulorū nu-
mero nō excludet; vbi recordabit q. olī mutuā ha-
buerimus inter nos amicitia tēpore iuuentutis nrę
cū grāmaticę rudimēta imbibentes sub pbata vita
& doctrina venerabil' & religiosi fratris de. S. Mar-
co Fra. Georgij Anthonij Vesputij auunculi mei
pariter militaremus. Cuius auunculi vestigia vti-
nam sequi potuissem/alius profecto (vt & ipse Pe-
trarcha ait) essem q. sum. Vtcūq; tñ sit/nō me pu-
det esse qui sum. Semper em̄ in ipsa vtute & rebus
studiosis summā habui delectationē. Quod si tibi
hę narrationes omnino non placuerint: dicam sicut
Plinius ad Mecenatē scribit Olim facetijs meis de-
lectari solebas. Et licet. M. t. sine fine ī reipublicę ne-
gocijs occupata sit/nihilominus tantū tēporis qn-
q; suffuraberis/vt has res q.uis ridiculas (quę tamē
sua nouitate iuuabūt) pellegere possis. Habebis em̄
hisce meis lris post curarū fomēta & meditamēta
negociorū nō modicā delectationē/sicut et ipse fœ-
niculus prius sumptis esculentis odorē dare & me-
liorē digestionē facere asueuit. Enim vero si plus eq̃
plixus fuero/veniā peto. Vale.

Inclytissime rex sciat. t. M. quod ad has ipsas re-
giones mercādi causa primū venerim. Dumq; per
q̃drennii reuolutionē ī eis rebus negociosus essem

ANTELOQVIVM

et varias fortune mutatiōes animaduverterem / atq̃
vide rem quo pacto caduca & transitoria bona ho
minem ad tempus in rotę sumō tenerēt / & deinde
ipsum pręcipitarent ad imū qui se possidere multa
dicere poterat: constitui mecū varijs taliū rerum ca
sibus exanclatis istiusmodi negocia dimitte / et me
orū laborum finem in res laudabiliores ac plus sta
biles ponere. Ita disposui me ad varias mundi par
tes cōtemplandas / & diuerfas res mirabiles viden
das. Ad quā rem se & tēpus & locus oportune ob
tulit. Ipse em̃ Castilię rex Fernandus tunc quatuor
parabat naues ad terras nouas occidentem versus
discooperiendas / cuius cellitudo me ad talia inuesti
ganda in ipsam societate elegit. Et soluimus vigesima
die Maij. Mcccc. xcvij. de portu Calicię iter no
strū per magnū oceani sinū capientes: in qua pro
fectione. xvij. consumauimus menses / multas inue
nientes terras firmas / & insulas pene innumerabi
les vt plurimū habitatas / quarū maiores nostri men
tionem nullam fecerunt. Vnde & ipsos antiquos
taliū non habuisse noticiā credimus. Et nisi memo
ria me fallat memini me in aliquo legere / quod ma
re vacuum et sine hominibus esse tenuerint. Cuius
opinionis ipse Dantes Poeta noster fuit / vbi duo
deuigesimo capite de inferis loquens Vliſſis mor
tē cōſingit. Quę autē mirabilia viderim / in sequen
tium processu. T. M. intelliget.

PRINCIPIVM

TERRARVM INSVLARVMQVE VARIARVM Descriptio : quarum vestuti nō meminerūt autores Nuper ab anno incarnati domini. M. cccc. xcvij. bis geminis nauigationibus in mari discursis/ inuentarū: duabus videlicet in mari occidentali per dominū Fernandum Castilię/ reliquis vero duabus in Australi ponto per dominū Manuelē Portugalie serenissimos reges/ Americo Vespucio vno ex Naucleris nauiumq; p̄fectis p̄cipuo/ subsequētem ad p̄fatum dominū Fernandum Castilię regem/ de huiusmodi terris & insulis edente narratio nem.

INNO DOMINI. M. CCCC. xcvij. xx. mensis Maij die/ nos cum iij. conseruantie nauibus Calicium exeuntes portum/ ad insulas (olim fortunatas/ nūc vero magnam Canariam dictas) in fine occidentis habitati positas in tertio climate: sup̄ quo/ extra horizontem earum/ se. xxvij. gradibus cū duobus tertijs/ septentrionalis eleuat polus/ distātesq; ab hac ciuitate Lisbona in qua cōscriptum extitit hoc p̄sens opusculum. cc. lxxx. leucis: vento inter meridiem & Lebecium ventum spirante/ cursu primo pertigimus. Vbi (nobis de lignis/ aqua/ ceterisq; necessarijs prouidendo) cōsumptis octo fere diebus nos (facta in primis ad deum oratione) eleuatis de

NAVIGATIO

H3.
 hinc ventotraditis velis/ nauigationem nostrā pet
 Ponentē incipiētes: sumpta vna Lebecij/ quartat:
 tali nauigio transcurrimus vt. xxvij. vix elapsis die
 bus terrę cuidā applicaremus: quā firmā fore existi
 mauimus. Distatq; Canarię magnę ab insulis. M.
 (vel circiter) leucis: extra id quod in zona torrida
 habitatū est. Quod ex eo nobis constitit: q; Septē
 trionalē polū extra huiusmodi telluris horizontē
 xvi. gradibus se eleuare/ magisq; occidentalē. lxxv.
 q; magnę Canarię īsulas gradibus existere cōspexi
 mus: put instrumēta oīa mōstrabāt. Quo ī loco (ia
 ctis de prora āchoris) classē nostrā/ leuca a littore cū
 media distantē/ restare coegimus: nonnullis solutis
 phaselis armis & gēte stipatis/ cū quibus ipm vsq;
 ad littus attigimus. Quo q; primū puenimus: gentē
 nudam secundū littus euntem innumeram percepī
 mus. Vnde nō paruo affecti fuimus gaudio. Omnes
 em̄ qui nudi incedere conspiciebant: videbant quo
 q; propter nos stupefacti vehementer esse. Ex eo
 (vt arbitror) q; vestitos/ alteriusq; effigiei q; forēt/
 nos esse intuiti sunt. Hī postq; nos aduenisse co
 gnouerunt/ omnes in propinquū montē quendam
 aufugerūt: a quo tunc nec nutibus nec signis pacis
 et amicitie vllis/ vt ad nos accederēt allici potuerūt. Ir
 ruente vero interea nocte/ nos classē nostrā male
 tuto in loco (vbi nulla marinas aduersus procellas
 tuta residentia foret) cōlidere timentes: cōuenimus

PRIMA

vna/vt hinc(mane facto)discederemus:exquirere
 musq; portū quempiam/vbi nostras statione in tu
 ta collocaremus naues. Qua deliberatiōe arrepta/
 nos vento secundū collē spiranti traditis velis/post
 q̃(visu terram ipsam sequendo/atq; ipso plage in
 littore/gentes cōtinue percipiendo)duos integros 43
 nauigauimus dies:locum nauibus satis aptum com
 perimus.In quo media tantū leuca distantes ab ari
 da/constituimus:vidimusq; tunc inibi innumerabi
 lem gentiū turbam/quam nos cominus inspicere/ 43
 & alloqui desiderantes:ipsamet die littori cū cyma
 bis & nauiculis nostris appropiauimus:necnon &
 tunc in terram exiimus/ordine pulchro.xl.circiter
 viri huiusmodi gente se tamen a nobis & cōsor
 tio nostro penitus alienam prēbete.Ita vt nullis eā
 modis ad colloquiū cōmunicationemue nostrā alli
 cere valuerimus: prēter ex illis paucos/q̃s multos
 post labores ob hoc susceptos/tandem attraximus
 ad nos dando eis nolas/specula/certos cristallinos
 aliaq; similia leuia/ qui tum securi de nobis effecti/
 conciliatum nobiscum/necnon de pace & amicis
 cia tractatum venerunt. Subeunte autem interim
 nocte/nos ab illis nosmet expedientes (relictis eis)
 nostras regressi sumus ad naues.Postea vero sub
 sequentis summo diluculo diei/infinitam in littore
 virorum & mulierum paruulos suos secum ve
 ntantium gentem rursus conspeximus cognouis

NAVIGATIO

musq; multitudinē illam supellectilem suam secum deferre totam / qualem infra suo locum diceſ. Quorum q̄plures q̄plurimum terrę appropiauiſus ſemet in equor proijcientes (cum maximi natatores exiſtent) quantus eſt baliſte iactus nobis venerunt natantes obuiam / ſuſceperūtq; nos humaniter: atq; ea ſecuritate & confidentia ſeiſpoſ inter nos commiſcuerunt ac ſi nobiſcū diutius antea cōueniſſent & pariter frequentius practicauiſſent: pro qua re tunc per parum oblectati fuiſus. De quorum moribus (quales eos habere vidimus) hic / quando quidem ſe cōmoditas offert / interdum etiam interſcribimus.

De moribus ac eorum viuendi modis.

VANTVM AD VITAM/EORVM

q̄ mores omnes: tam mares q̄ ſœming nudi penitus incedunt tectis non aliter vendis q̄ cum ex vtero p̄dierunt. Hij mediocris exiſtentes ſtaturę multum bene proporcionati ſunt quorū caro ad ruſedinē (veluti leonū pilī) igit: qui ſi veſtimētis operti mearēt albi (credo) tāq; nos extaret. Nullos habēt in corpe pilos p̄terq; crines q̄s

PRIMA

p̄ceros nigrescētēsq; gerunt/ & p̄sertim scēminē
 quę propterea sūt tali longo nigroq; crine decorę.
 Vultu non multū speciosi sunt qm̄ latas facies tar-
 tarijs adsimilatas habēt/nullos sibi sinunt in super-
 cilijs oculorumue palpebris ac corpore toto (crinis
 bus demptis) excrescere villos/ob id quod habitos
 in corpore pilos quid bestiale brutaleq; reputant:
 Omnes tam viri q̄ mulieres siue meando siue cure-
 rendo leues admodum atq; veloces existūt: qm̄ (vt
 frequenter experti fuimus) ipsę etiam mulieres vnā
 aut duas p̄currere leucas nihiliputāt/ & in hoc nos
 christicolas multū p̄cellunt. Mirabiliter ac vltra
 q̄ sit credibile natant: multo quoq; melius scēminę
 q̄ masculi quod frequenti experimento didicimus
 cum ipsas etiā scēminas omni prorsus sustentamis-
 ne deficientes duas in equore leucas pernatāre per-
 speximus. Arma eorum arcus sunt & sagittę/quas
 multū subtiliter fabricare norunt. Ferro metallisq;
 alijs carent: sed pro ferro bestiarum pisciumue den-
 tibus suas sagittas armant/quas etiam (vt fortiores
 existant) vna quoq; sepe p̄curunt. Sagittarij sunt
 certissimi. Itavt quicquid voluerint iaculis suis feri-
 ant: nonnullisq; in locis mulieres quoq; optime sa-
 gittatrices extant. Alia etiam arma habēt veluti lan-
 ceas præacutę sudes/ necnō & clauas capita mi-
 rifice laborata habentes. Pugnare potissimū assue-
 ti sunt aduersus suos alienigenę lingę confines cō

NAVIGATIO

tra quos nullis parcendo (nisi vt eos ad acriora tor-
 menta referuent) multum crudeliter dimicāt. Et cū
 in prēlium properant suas secum vxores (non bel-
 ligeraturas / sed eorum post eos necessaria perlatus-
 ras) ducūt / ob id q̄ sola ex eis mulier tergo sibi plus
 imponere possit / & deinde .xxx. xl. ve leucis subue-
 here (prout ipsi sepe vidimus) q̄ vir (etiam validus)
 a terra leuare queat. Nulla belli capita nullo sue prę-
 fectos habent / quinymmo (cū eorum quilibet ex se
 dominus extet) nullo seruato ordine meant. Nulla
 regnandi dominiūue suum extendendi aut alterius
 inordinatę cupiditatis gratia pugnant sed veterem
 solum ob inimiciā in illis ab antiquo insitam: cu-
 iusquidem inimicię causam interrogati nullā aliā
 indicant nisi vt suorum mortes vendicent anteces-
 sorum. Hęc gens sua in libertate viuens nulliq̄ obe-
 diens nec regem nec dominū habet. Ad prēliū autē
 se potissimum animant & accingunt cum eorū ho-
 stes ex eis quempiam aut captiuum detinent aut in-
 teremerunt. Tūc em̄ eiusdem captiui interemptiue
 consanguineus senior quisq̄ exurgens exit cito in
 plateas & vicos passim clamitans inuitansq̄ omēs
 & suadens vt cum eo in prēlium consanguinei sui
 necem vindicaturi properent: qui omnes cōpassio-
 ne moti mox ad pugnam se accingunt atq̄ repen-
 te in suos inimicos irruunt. Nulla iura / nullamue iu-
 sticiam seruant: malefactores suos nequaquam pu-

PRIMA

niunt/quinymmo nec parentes ipsi paruulos suos
 edocent aut corripunt. Mirabiliter eos inter sese
 conquestionari nonnunq̃ vidimus. Simples in lo
 quela se ostentant, verum callidi multum atq̃ astu
 ti sunt. Perraro /& summissa voce loquuntur / eisdē
 quibus vtimur accentibus vtentes. Suas utpluri
 mum voces inter dentes & labra formantes: alijs
 vtuntur vocabulis q̃ nos. Horū plurimę sunt ydio
 matū varietates quoniā a centenario leucarum in
 centenariū diuersitatem linguarum se mutuo nulla
 tenus intelligentiū reperimus. Cōmessandi modū
 valde barbarum retinent: nec quidem notatis man
 ducant horis / sed siue nocte siue die quotiens eden
 di libido suadet. Solo manducantes accumbunt / &
 nulla mantilia nullaue gausapa (cū lineamentis pan
 nisq̃ alijs careant) habent. Epulas suas atq̃ cibaria
 in vascula terrea quę ipsimet cōfingunt / aut in mē
 dias cucurbitarum testas ponunt. In retiaculis qui
 busdam magnis ex bombice factis & in aere suspē
 sis dormitant: qui modus q̃uis insolitus & asperis
 or fortassis videri queat / ego nihilominus talē dor
 mitandi modum suauem plurimum iudico. Etenim
 cum in eisdem eorū retiaculis mihi plerumq̃ dor
 mitasse contigerit / in illis mihi metipsi melius q̃ in
 tapetibus quas habebamus esse persensi. Corpore
 valde mūdi sūt et expoliti / ex eo q̃ seipos frequētissi

NAVIGATIO

H3.
 me lauant. Et cum egestum ire (quod salua dixerim
 reuerentiā) coacti sunt/ omni conamine nitunt̃ vt a
 nemine perspicī possint: qui quidem in hoc quanto
 honesti sunt tanto in dimittenda vrina se in mun-
 dos inuerecundosq; tam mares q̃ foemine prebēt/
 cum siquidem illos nobiscum loquentes & coram
 positos suam impudicissime vrinam sepius emina-
 xisse perspexerimus. Nullā legē/ nullū legitimū tho-
 ri foedus ī suis cōnubijs obseruāt/ quinymmo quot
 quot mulieres quisq; cōcupiscit/ tot habere & dein-
 de illas quādo cūq; volet (absq; hoc q̃ id pro inu-
 ria aut opprobrio habeant) repudiare potest. Et in
 hac re vtiq; tam viri q̃ mulieres eadē libertate fru-
 untur. Zelosī parū/ libidinosi vero plurimū extāt:
 magisq; foemine q̃ masculi: quarum artificia vt insa-
 tiabili suę fatissaciant libidini hic honestatis gratia
 subtrahenda censuimus. Eę ipsę in generandis paruu-
 lis foecundę admodū sunt: neq; dū grauidę effectę
 sunt penas aut labores euitant. Leuissimo minioq;
 dolore pariunt. Ita vt in crastinum alacres sanateq;
 vbiq; ambulent: presertimq; post partū in flumen
 quodpiam sese ablutū vadunt/ tumq; sanę munda-
 teq; inde (veluti piscis) apparent. Crudelitati aut ac-
 odio maligno adeo deditę sūt/ vt si illas sui forsitan
 exacerbauerint viri/ subito certū quoddā efficiunt
 maleficiū: cū q̃ p̃ ingēti ira pprios fetus ī pprijs vte-
 ris necāt abortiūtq; deinde: cuius rei occasiōe īfiniti

PRIMA

eorum paruuli pereunt: Venuſto & eleganti ppor
 tione compacto corpore ſunt. Ita vt in illis quicquā
 deforme nullo inſpici modo poſſit. Et quāuis diſo
 nude ambulent inter ſceminā tamen earum pudis
 bunda ſic honeſte repoſta ſunt vt nullatenus vides
 ri queant præterquam regiuncula illa anterior quā
 verecundiore vocabulo pectusculum imum voca
 mus quod & in illis vtiq; non aliter q̃ honeſte nas
 tura ipſa videndum reliquit. Sed & hoc nec quidē
 curant qm̃ vt paucis expediam nō magis in ſuorū
 viſione pudendorū mouent̃ q̃ nos in oris noſtri/
 aut vultus oſtentatione. Admirandam per valde H3
 rem ducerent mulierem in eis mamillas pulpaſue
 laxas aut ventrem rugatū ob nimīū partū habentē
 cum omnes eque integre ac ſolide poſt partū ſem̃
 per appareant ac ſi nunq; peperiffent. Hæc quidem
 ſe noſtri cupientiffimas eſſe monſtrabant. Nemis
 nem in hac gente legem aliquam obſeruare vidie
 mus nec quidem iudei aut Mauri nuncupari ſolide
 queunt/cum ipſis gentilibus aut paganis multo de
 teriores ſint. Etenim non perſenſimus q̃ ſacrificia
 vlla faciant aut q̃ loca orationisue domos aliquas
 habeant: horum vitam (quę omnino voluptuoſa
 eſt) Epycuream exiſtimo: illorum habitationes ſin
 gulis ipſis ſunt communes. Ipſeq; illorum domus
 campanarum inſtar conſtructę ſunt firmiter ex ma
 gnis arboribus ſolidate palmarum folijs deſuper

NAVIGATIO

H3.
 contectę & aduersus ventos & tempeſtates tutiſſi
 me/nōnulliſq; in locis tam magnę vt in illarū vnica
 ſexcētas eſſe pſonas inuenerimus. Inter quas octo
 populoliſſimas eſſe comperimus ſic vt in eis eſſent
 habitarentq; pariter animarum decem milia. Octē
 nio quolibet aut ſeptennio ſuas ſedes habitationes
 ue transferunt/qui eius rei cauſam interrogati natu
 rale reſponſum dederūt/dicentes q; phębi vehemē
 tis eſtus occasione hoc facerent ob id q; ex illorū lō
 giore in eodem loco reſidentia aer infectus corru
 ptuſq; redderetur:quę res in eorum corporibus va
 rias cauſaret egritudines quequidem eorū ratio nō
 malę ſumpta nobis viſa eſt. Eorum diuitię ſunt va
 riorū colorū auīū plumę aut in modū lapillorū illo
 rū quos vulgariter pater noſter vocitamus lamine
 ſiue calculi quos ex piſcium offibus lapilliſue viridi
 bus aut cādidiſ faciūt & hos ornatus gratia ſibi ad
 genas labia vel aures ſuspendunt. Alia quoq; ſimis
 ſia futilia & leuia pro diuitijs habent quę nos omni
 no parui pendebamus. Cōmutationibus aut merci
 monijs in vendendo aut emendo nullis vtunt̃ qui
 bus ſatis eſt quod natura ſponte ſua propinat Aus
 rum vniones iocalia cęteraq; ſimilia quę in hac Euz
 ropa pro diuitijs habemus nihil eſtimant imo pe
 nitus ſpernunt nec habere curant. In dando ſic na
 turaliter liberaliſſimi ſunt vt nihil quod ab eis ex
 petatur abnegent. Et quemadmodum in dando li

PRIMA

berales sunt sic in petendo & accipiendo cupidissimi postq̃ se cuiquam amicos exhibuerint. Maximum potissimumq̃ amicicie sue signum in hoc perhibent q̃ tam vxores q̃ filias proprias amicis suis pro libito habendas offerunt: in qua re parens vterq̃ se longe honoratū iri existimat cū natam eius & si virginem ad concubitum suū quispiam dignatur & abducit/ & in hoc suam inter se amiciciā potissimum conciliant. Varijs in eorū decessu multiq̃ modis exequijs vtūtur. Porro suos nōnulli defunctos in humo cū aqua sepeliunt & inhumant illis ad caput victualia ponentes quibus eos posse vesci & alimentari putant nullum deinde ppter eos alium planctum aut alias cerimonias efficientes. Alij quibusdam in locis barbarissimo atq̃ inhumanissimo sepeliendi vtuntur modo. Quippe cū eorum quēpiam mortis momento proximū autumant/ illum eius propinquiores in siluam ingentem quamdam deferūt vbi eum in bombiceis retiaculis illis in quibus dormitant impositum & recumbentē ad duas arbores in aera suspendunt/ ac postmodum ductis circa eum sic suspensum vna tota die choreis iruente interim nocte ei aquā victūq̃ aliū ex quo q̃tuor aut circiter dies viuere q̃at ad caput apponūt/ & deinde sic inibi solo pendēte relicto ad suas habitatio- nes redeūt: quibus ita pactis si isdē egrotus postea māducet et bibat ac inde ad cōualescētiā sanitatēq̃

NAVIGATIO

redeat & ad habitationē propriam remeet illū eius
 affines ac propinqui/cum maximis suscipiunt ceris
 monijs. At perpauci sunt qui tam grande prætere-
 ant periculū cū eos ibidem nemo postea visitet qui
 si tunc inibi forsan decedunt nullam aliam habent
 postea sepulturā. Alios quoq; cōplures barbaros
 habēt ritus quos euitandę plixitatis hic omittimus
 grā. Diuersis varijsq; medicaminibus in suis mor-
 bis & egritudinibus vtunt̃ quæ sic a nostris discre-
 pant & discōueniunt vt miraremur haud parū qua-
 liter inde quis euadere posset. Nempe vt frequenti-
 didicimus experientia cū eorū quempiam febricie-
 tare contigerit hora qua febris eū asperius inquier-
 tat ipsum in frigentissimā aquā immergunt & bal-
 neant postmodūq; per duas horas circa ignem vas-
 lidum (donec plurimū caleseat) currere & recurre-
 rēcogunt & postremo ad dormiendū deferūt quo-
 quidē medicamento cōplures eorum sanitati resti-
 tui vidimus. Dietis etiā (quibus tribus quatuorue
 diebus absq; cibo & potu persistunt) frequentissi-
 mis vtunt̃. Sanguinē quoq; sibi persepe cominuūt
 nō in brachijs (salua ala) sed in lumbis & tibiaram
 pulpis. Seipsos etiam aduomitum cū certis herbis
 quas in ore deferunt medicaminis gratia plerūq; p-
 uocant et multis alijs remedijs antidotisq; vtunt̃
 quę longū dinumerare foret. Multo sanguine mul-
 toq; flegmatico humore habundāt cibariorū suorū

PRIMA

occasione quę ex radicibus/ fructibus/ herbis/ var
 rijsq; piscibus faciūt. Omni farris granorūq; aliorū
semine carent. Cōmunis vero eorum pastus siue vi
 ctus arborea radix quędam est quā in farrinam sa
 tis bonā cōminuunt/ et hanc radicem quidam eorū
 iucha alij chambī alij vero ygnami vocitant. Alijs
 carnibus pręterq; hominū perraro vescunt/ in qui
 busquidem hominū carnibus vorandis sic inhumana
 ni sunt & inmansueti vt in hoc omnē feralem om
 nemue bestialē modū superent. Omnes em̄ hostes
suos quos aut perimūt aut captos detinent tam vi
ros q; foeminas indistincte cum ea feritate degluti
unt / vt nihil ferū nihilue brutum magis dici vel in
spici queat: quosquidē sic eferos imanesq; fore/ va
rijs in locis mihi frequentius contigit aspexisse: mis
rantibus illis q; inimicos nostros sic quoq; nequa
quam manducaremus . Et hoc pro certo maiestas
vestra regia teneat. Eorū cōsuetudines (quas pluris
 mas habent) sic barbarez sunt vt hic nunc sufficiens
 ter satis enarrari nō valeant. Et qm̄ in meis hisce bis
 geminis nauigatiōibus/ tam varia diuersaq; ac tam
 a nostris rebus & modis differentia perspexi idcirco
 libellū quempiam (quē quatuor dietas siue qua
 tuor nauigationes appello) conscribere parauī con
 scripsiq; in quo maiorem rerū a me visarū partem
 distincte satis/ iuxta ingenioli mei tenuitatem/ colle
 gi. Verūtamen nō adhuc publicauī. In illo vero qm̄

NAVIGATIO

omnia particulariter magis ac singillatim tangēt
idcirco vniuersalia hic solummodo prosequens ad na
uigationem nostrā priorem perficiendā a qua pau
lis per digressus fueram iam redeo.

IN HOC NAVIGII NOSTRI PRIMOR

dio notabilis cōmoditatis res/non vidimus idcirco
(vt opinor) q̄ eorū linguā nō capiebamus prēterq̄

H3 nōnullam auri denotantiā/quod nōnulla indicia in
tellure illa esse monstrabāt. Heccine ȳo tellus quo

ad sui sitū positionēq̄ tam bona est vt vix melior
queat: Cōcordauimus aut vt illā derelinq̄ntes lō

gius nauigationē pducere mus. Qna vnanimitate
suscepta/nos dehinc aridā ipsam collateraliter sem

per sectantes necnon gysos multos scalasq̄ plures
circūeuntes & interim cū mltis varijsq̄ locorū illo

rū incolis cōfereutiam habentes/tandē certos post
aliquot dies portui cuidā applicuimus/in quo nos

grādi a periculo altitono spiritui cōplacuit eripere.
Huius em̄ modi portū q̄ primū introgressi fuimus

pupulationē vnā eorū hoc est pagū aut villā super
aquas (vt Venetię) positā cōperimus/in qua ingē

tes. xx. edes aut circi erāt in modū cāpanarū vt prē
tactū est effeste atq̄ sup ligneis vallis solidis & for

tibus firmiter fundate/prē quarū porticibus leuati
cij pontes porrecti erant per quos ab altera ad alte

N3 rā tam q̄ per cōpactissimā stratā transitus erat. Igit̄
hmōi pupulationis incolę q̄ primū nos intuitu ita

PRIMA

sunt magno propter nos timore affecti sunt/ & ob
 rem suos confestim pontes omnes cōtra nos eleua
 uerunt & sese deinde in suis domibus abdiderunt:
 Quā rem prospectantibus nobis & haud parū ad
 mirantibus ecce duodecim eorū lintres vel circiter/
 singlas ex solo arboris caudice cauatas (quo nauū
 genere vtunt) ad nos interim per equor aduentare
 conspeximus/ quorū naucleri effigiem nostrā habi
 tūq; mirantes ac sese circū nos vndiq; recnferens
 tes nos emimus aspiciebāt. Quos nos quoq; ex ad
 uerso prospicientes/ plurima eis amicitie signa des
 dimus/ quibus eos/ vt ad nos intrepidi accederent/
 exhortabamur/ quod tñ efficere cōtempserūt. Quā
 rem nobis percipientibus mox ad eos remigare in
 cepimus/ qui nequāq; nos prestolati sunt quinym
 mo omēs cōfestim in terrā fugerūt datis nobis inte
 rim signis vt illos paulisper expectaremus. Ipsi em̄
 extēplo reuersuri forent. Tumq; in montē quendā
 pperauerūt/ a q̄ eduxerūt bis octo iuuēculi & in lintri
 bus suis pfatis vna secū assūptis mox vsus nos re
 gressi sūt. Et post hec ex iuuēculi ip̄is q̄tuor i singul
 nauū nrarū posnerūt/ quē faciēdi modū nos haud
 parū admirati tūc fuimns/ put vīa satis pp̄edere p̄t
 maiestas. Ceterūq; cū lintribus suis pmissis int̄ nos
 nauesq; nrās cōmixti sūt et nobiscū sic pacifice locu
 ti sūt vt illos amicos nr̄os fidelissimos eē rep̄ntares
 mus. In tēa 70 ecce q̄q; ex domibus eorū p̄mēoratis

NAVIGATIO

gens non modica per mare natitans aduentare cēpit: quibus ita aduenientibus & nauibus nr̄is iam appropinquare incipientibus/ nec tñ proinde mali quicq̃ adhuc suspicaremur rursus ad earundē domorū eorū fores/ vetulas nōnullas cōspeximus que immaniter vociferantes & cōelū magnis clamoribus implentes sibi in magnę anxietatis indicium proprios euellēbāt capillos: quę res magnā mali suspicionē nobis tunc attulit. Tumq̃ subito factum est vt iuuenulę illę quas in nostris imposuerāt nauibus mox in mare p̄silirent ac illi qui in lintribus erant sese a nobis elongantes mox cōtra nos arcus suos intenderent nosq̃ durissime sagittarent. Qui v̄o a domibus per mare natantes adueniebant singuli latātes in v̄ndis lanceas ferebāt ex quibus eorū proditiōē cognouimus. Et tum nō solum nosmet magnanimit̄ defendere verū etiam illos grauiter offendere incepimus. Ita vt plures eorū phasellos cum strage eorū non parua perfregerimus & penitus in ponto submerferimus: p̄pter quod reliquis faselis suis cū damno eorum maximo relictis p̄ mare natantes omnes in terram fugerunt interemptis ex eis. xx. vel circiter/ vulneratis v̄o pluribus & ex nostris quinq̃ dumtaxat lesis: qui omnes ex dei gratia incolumitati restituti sunt. Cōprehendimus aut̄ & tunc ex p̄tactis iuuenulis duas & viros tres ac dehinc domos eorū visitauimus & in illas introi-

PRIMA

uimus: verū ī eis quicquā (nisi vetulas duas et egro-
 tantem virū vnicū) nō inuenimus: quasquidem eo-
 rum domos igni succendere nō voluimus ob id q̃
 cōscientiæ scrupulū hoc ipsum esse formidabamus H3
 Post hęc autē ad naues nostras cum pręactis capti-
 uis quinq̃ remeauimus: & eosdē captiuos / pręter
 q̃ iuuenulas ipsas / in compedibus ferreis alligau-
 mus. Egdē ṽo iuuenulę captiuorūq̃ virorū vnus
 perueniēti nocte a nobis subtilissime euaserūt. His
 itaq̃ peractis sequenti die concordauimus vt reli-
 cto portu illo longius secundū collem procedere-
 mus percursisq̃. lxxx. fere leucis gentem aliā quan-
 dam cōperimus lingua & conuersatione penitus a
 priore diuersam. Cōuenimusq̃ vt classem inibi no-
 stram anchoraremus / & deinde in terram ipsam cū
 nauiculis nostris accederemus. Vidimus autē tunc
 ad littus in plaga gentiū turbam. iij. M. personarū
 vel circiter existere qui cū nos appropriare persens-
 erunt nequaq̃ nos prętolati sunt quinymmo cun-
 ctis quę habebant relictis omnes in siluas & nemo H3
 ra diffugerunt. Tum vero in terram prosilientes / et
 viā vnā in siluas tendentē / q̃tus est balistę iactus /
 pambulantes mox tentoria plura inuenimus q̃ ibi
 dem ad piscandū gens illa tetenderat / & in illis co-
 piosos ad decoquendas epulas suas ignes accende-
 rat / ac p̃fecto bestias & p̃les variarū specierū pisces
 iam assabat. Vidimus autē inibi certū assari animal

NAVIGATIO

N3.
 quod erat(demptis alis quibus carebat)serpenti si
 millimū tamq̃ brutū ac filuestre apparebat vt eius
 nō modicū miraremur feritatē, Nobis vero per ea
 dem tentoria lōgius progredientibus plurimos hu
 iuscemodi serpētes viuos inuenimus qui ligatis pe
 dibus ora quoq; finibus ligata ne eadē aparire pos
 sent habebāt/ put de canibus ant̃ feris alijs ne mor
 dere queant effici solet. Aspectū tam ferū eadē prē
 se ferūt animalia vt nos illa venenosa putantes nul
 latenus auderemus cōtingere. Caprēolis in magni
 tudine brachio vero cū medio in longitudine eq̃na
 lia sunt. Pedes longos materialesq; multū ac fortis
 bus vngulis armatos necnon & discolorē pellē di
 uersissimā habēt/rostrūq; ac faciē veri serpentis ge
 stant/a quorū naribus vsq; ad extremā caudam se
 ta quedā per tergū sic protendit vt animalia illa ve
 ros serpentes esse iudicaremus/ & nihilominus eis
 gens prēfata velsit. Panē suū gens eadem ex pisci
 bus quos in mari piscant efficiunt. Primū em̃ pisci
 culos ipsos inferuent aqua aliquantisper excoquūt.
 Deinde ṽo cōtundunt & cōpstant & in panes cō
 glutinant q̃s super prunas insuper torrēt & tandē
 inde postea manducāt/hosquidē panes pbātes q̃
 bonos esse repimus. Alia quoq; q̃m̃lta esculētia ci
 bariacq; tam in fructibus q̃ in varijs radicibus reti
 nent q̃ longū enumerare foret. Cum aut̃ a siluis ad
 q̃s aufugerāt nō redirēt nihil de rebus eorū vt amo

PRIMA

plius de nobis securi fierent) auferre voluimus qui
 nymmo in eisdem eorū tentorijs per mītra de recul
 nris in locis quę perpēdere possent derelinqentes
 ad naues nras sub noctē repedauimus. Sequēti yō
 die cū ex oriri titan inciperet infinitā in littore gen
 tē existere percepimus ad quos in terrā tūc accessi
 mus. Et quīs se nri timidos ostenderēt se ipos tñ in
 ter nos permiscuerūt & nobiscū practicare ac cōuer
 sari cū securitate ceperūt amicos nros se plurimū fo
 re per simulātes/insinuantescq; illic habitatōes eorū
 nō esse/verū q; piscādī grā aduenerāt. Et idcirco ro
 gitantes vt ad eorū pagos cū eis accederemus ipsi
 et eīm nos tāq; amicos recipere vellent et hāc quidē
 de nobis cōceperāt amiciciā captiuorū duorū illorū
 (q; tenebamus) occasiōe/qui eorū inimici erāt. Vis 43
 sa aut eorū magna rogādi importunitate cōcordas
 uimus. xxiij. ex nobis cū illis in bono appatu cū sta
 bili mēte(si cogeret necessitas) omēs strenue mori.
 Cū itaq; nobiscū p̄ tres extitissēt dies & tres cū eis
 per plagā terrāq; illā extitissēmus leucas/ad pagū
 vnū nouē dūtaxat domorū venimus vbi cū tot tā
 q; barbaris cerimonijs ab eis suscepti fuimus vt scri
 bere penna nō valeat/vtputa cū choreis et canticis
 ac plāctibus hilaritate et leticia mixtis/necnō cū fer
 cul' cibarijsq; mītis. Et ibidē nocte illa requieuiamus
 vbi pprias vxores suas nobis cū oī pdigalitate ob
 tulerūt/q; qdē nos sic iportue sollicitabāt vt vix eisdē 44

NAVIGATIO

23.
 resistere sufficeremus/postq̃ aut̃ illic nocte vna cū
 media die p̃stitimus/ingēs admirabil̃q̃ ppl̃s absq̃
 cūctatōe stuporeq̃ ad nos inspiciēdos aduenit: q̃r
 seniores nos q̃q̃ rogabant vt secū ad alios eorū pa
 gos (qui lōgius in terra erāt) cōmearemus/quod &
 quidē annuimus. Hic dictu facile nō ē q̃ptos ip̃i no
 bis impendē honorēs. Fuimus aut̃ apud q̃m̃ltas
 eorū populatiōes/p̃ integros nouē dies cū ip̃is eun
 tes ob quod nobis n̄ri q̃ in nauibus remāserāt retu
 lērt locū se idcirco plerūq̃ i anxietate timoreq̃ nō
 minio extitisse. Nobis aut̃ bis nouē leucis aut circit̃
 in eorū terra existētibus ad naues n̄ras repedare p̃
 posuimus. Et quidē n̄ro i regressu tā copiosa ex eis
 virorū ac mulierū m̃ltitudo accurrit qui nos vsq̃ ad
 mare p̃secuti sunt/vt hoc ipsū mirabile foret. Cūq̃
 nostri quēpiā ex itinere fatigatū iri cōtingeret ipsi
 nos subleuabāt & in suis retiaculis in q̃bus dormi
 tant studiosissime subuehebāt. In trāsitu quoq̃ flu
 minū quę apud eos plurima sūt & maxima/sic nos
 cū suis artificijs secure trāsmittebāt vt nulla vsq̃ pe
 ricula pertimescerimus. Plurimi etiā eorū nos cōmi
 tabant rerū suarū onusti/quas nobis dederant illas
 retiaculis illis quibus dormiūt vectantes plumaria
 videlicet p̃ditia necnō arcus m̃ltos/sagittasq̃ mul
 tas/ac infinitos diuerforū colorū p̃sitacos. Alij quo
 q̃ cōplures suppellectilē suā totā ferentes animalia
 etiā sua ducebāt. Et quiddā admirabile dicam q̃ is

PRIMA

fortunatū se fellicemq; putabat qui in transmeano
 dis aquis nos in collo dorsove suo transuectare po-
 terat. Quamprimū autē ad mare pertigimus et fasces
 los nostros conscendere volumus in ipso faseloru
 nostroru ascensu tanta ipsorum nos cōmitantiū et
 nobiscum ascendere concertantiū ac naues nostras
 videre concupiscentiū pressura fuit vt nostri idem
 faseli pene prę pondere submergerent. In ipsis autē
 nostris eisdē faselis recepimus ex eis nobiscū quot
 quot potuimus ac eos ad naues nostras vsq; perdu-
 ximus. Tanti etiam illorum per mare natantes et
 vna nos cōcomitantes aduenerunt vt tot aduentas-
 re molestiuscule ferremus. Cū siquidē plures q̄ mil-
 le in nostras naues licet nudi & inermes introiuis-
 sent/apparatum artificiumq; nostrū necnon et nauū
 ipsarum magnitudinem mirantes. Ast tūc quiddā
 risu dignū accidit. Nam cū machinarū/tormentorū
 q; bellicorū nostrorū quēdā exonerare cōcupere-
 mus & ppter hoc(imposito igne) machine ipse hor-
 ridissime tenuissent pars illorū maxima(audito hu-
 iusmodi tonitruo) sese in mare natitans precipita-
 uit/v eluti solite sunt rang in ripa sidentes que si for-
 tass tumultuosum quicquā audiunt sese in pfun-
 dum luti latitaturę immergunt/ quemadmodum et
 gens illa tunc fecerunt illiq; eorum qui ad naues au-
 fugerant: sic tunc perterriti fuerunt vt nos facti no-
 stri nosmet reprehenderimus. Verū illos mox secu-

NAVIGATIO

ros esse fecimus nec amplius stupidos esse permisi-
 mus insinuantes eis q̄ cū talibus armis hostes no-
 stros perimeremus. Postq̄ aut̄ illos illa tota die in
 nauibus nostris festiue tractauimus ipsos a nobis
 abituros esse monuimus qm̄ sequēti nocte nos ab
 hinc abscedere cupiebamus. Quo audito/ipsi cum
 summa amicitia beneuolentiāq̄ mox a nobis egres-
 si sūt. In hac gente eorūq̄ terra q̄ multos eorū ritus
 vidi cognoui q̄ in quibus hic diutius immorari nō
 cupio. Cū postea nosse vestra queat maiestas qua-
 liter in quauis navigationū harū mearū magis admi-
 randa annotatuq̄ digniora cōscripserim/ac in libel-
 lum vnū stilo Geographico collegerim: quē libellū
 quatuor dietas intitulaui/& in quo singula particu-
 lariter et minutim notaui sed hactenus a me nō emi-
 si ob id q̄ illū adhuc reuiscere collationareq̄ mihi ne-
 cesse est. Terra illa gente mlt̄a populosa est ac mul-
 tis diuersisq̄ animalibus & nostris paucissime simi-
 libus vndiq̄ densissima. Dēptis leonibus vrlis cer-
 uis lūibus capreolisq̄ & dāmis quē & quidē defor-
 mitatē quandā a nostris retinent equis ac mulis ali-
 nisq̄ & canibus ac omni minuto pecore (vt sunt
 oues & similia) necnō & vaccinis armentis penitus
 carent/verūtamen alijs q̄ plurimis variorū generū
 aīalibus (quē non facile dixerim) habundantes sunt
 tamen omnia siluestria sunt quibus in suis agendis
 minime vtunt̄. Quid plura. Hic tot tātisq̄ diuerso

PRIMA

rum modorū ac colorū pēnarumq; alitibus secundi
sunt vt id sit visu enarratuq; mirabile. Regio liqui
dem illa multum amēna fructiferaq; est / siluis ac ne
moribus maximis plēna quę omni tempore virent
nec eorum vnq; folia fluunt. Fructus etiam innu
merabiles & nostris omnino dissimiles habēt. Hec
cine tellus in torrida zona sita est directē sub para
llo qui cancri tropicū describit: vnde polus orizō
tis eiusdem se. xxij. gradibus eleuat in fine climatis
secundi. Nobis aut inibi existentibus nos contem
platū populus multus aduenit effigiem albedinēq;
nostram mirantes: quibus vnde veniremus sciscitā
tibus e cœlo inuisendę terrę gratia nos descendisse
respōdimus / quod & vtiq; ipsi credebant. In hac tel
lurę baptisteria fontesue sacros plures instituimus
in quibus eorum infiniti seipsos baptisari fecerunt
se eorū lingua charaibi hoc est magnę sapientiæ vi
ros vocantes. Et prouincia ipsa Parias ab ipsis nū
cupata est. Postea aut portum illū terrāq; derelin
quentes ac secundū collem transnauigantes & ter
ram ipsam visu semper sequentes. Dccc.lxx. leucas
a portu illo percurrimus facientes gyros circuitusq;
interim multos & cum gentibus multis conuersan
tes practicantesq;. Vbi in plerisq; locis aurum (sed
nō in grandi copia) emimus cū nobis terras illas re
perire et si i eis aurę foret tūc sufficeret cognoscere
Et quia tunc, xij. iam mensibus in nauigatione nra

NAVIGATIO

H3.
 perstiteramus & naualia nostra apparatusq; nostri totī pene cōsumpti erant hominesq; labore perfracti. Cōmunem inter nos de restaurandis nauiculis nostris quæ aquam vndiq; recipiebant & repetunda Hyspania inuimus cōcordiam / in qua dum persisteremus vnanimitate prope portū vnū eramus totius orbis optimum in quem cū nauibus nostris introeuntes: gentem ibidem infinitam inuenimus quæ nos cum magna suscepit amicitia. In terra aut illa nauiculā vnā cū reliquis nauiculis nostris ac dolijs nouam fabricauimus / ipsasq; machinas n̄ras ac tormenta bellica quæ in aquis vndiq; pene peribant in terrā suscepimus nostrasq; naues ab eis exonerauimus & post hæc in terrā traximus & refecimus correximusq; & penitus reparauimus. In qua re eiusdē telluris incolę nō parū nobis adiuuamē exhibuerē quoniam nobis de suis victualibus ex affectu largiti sponte sua fuere / propter quod inibi per pauca de nostris consumpsimus quamquidem rem ingenti pro beneplacito duximus cum latis tenuia tūc teneremus cū quibus Hyspaniam nostrā nō (nisi indigentes) repetere potuissemus. In portu aut illo. xxxvij. diebus perstitimus frequentius ad populationes eorum cum eis euntes vbi singuli nobis non paruum exhibebant honorem. Nobis aut portum eundem exire & nauigationē nostrā reflectere concupiscentibus conquesti sunt illi gentem

quamdā valde ferocē & eis infestam existere/ qui
 certo anni tempore per viam maris in ipsam eorū
 terrā per insidias ingressi nunc pditorie/nūc p vim
 q̄ multos eorū interimerent manducarentq̄ deinde
 de. Alios v̄o in suā terrā suasq̄ domos captiuatos
 ducerent/ contra quos ip̄i se vix defendere possent
 nobis insinuantes gentē illam quamdā inhabitare
 insulā quē ī mari leucis centū aut circiter erat. Quā
 rem ipsi nobis cū tanto affectu ac querimonia com
 memorauerūt vt eis ex condolentia magna crede
 remus/ pmitteremusq̄ vt de tantis eos vindicare
 mus iniurijs/ ppter quod illi loetantes nō parū effe
 cti/ sese nobiscum venturos sponte sua propria ob
 tulerūt/ quod plures ob causas acceptare recusauis
 mus demptis septem quos data conditione recepi
 mus vt soli in suis lintribus ī propria remearēt/ qm̄
 reducendorū eorū curā suscipere nequaquā intē
 debamus cui conditioni ipsi q̄ gratanter acquieue
 rūt. Et ita illos amicos nostros plurimū effectos de
 relinquentes ab eis abcessimus. Restauratis aut̄ repa
 ratiscq̄ naualibus nostris/ septē per gyrū maris (ven
 to int̄ grēcū & leuantē nos ducente) nauigauimus
 dies Post quos plurimis obuiāuimus insulis quarū
 quidē alię habitatę alię v̄o desertę erāt. Harū igitur
 vni tandē appropinquātes & naues nostras inibi
 sistere facientes/ vidimus ibidem q̄ maximū gens
 tis aceruū qui insulam illā lty nuncuparent quibus
 d

NAVIGATIO

N3
 prospectis & nauiculis phaselisq; nostris viris vali-
 dis & machinis tribus stipatis terrę eidem vicinius
 appropinquātes. iij. C. viros cū mulieribus q̄m̄ltis
 iuxta littus esse conspeximus qui vt / de prioribus:
 habitū est om̄s nudi meantes / corpe strenuo erāt/
 necnō bellicosi plurimū validiq; apparebant / cum
 liquidē om̄s armis suis arcubus videlicet & sagittis
 lanceisq; armati essēt / quorum quoq; cōplures
 parmas etiā q̄drataue scuta gerebāt qbus sic oportune
 sese p̄muniebāt vt eos ī iaculādis sagittis suis
 in aliquo nō impedirēt. Cumq; cū phaselis nostris
 terrę ipsi q̄ptus est sagittę volatus appropiassemus
 om̄s citius in mare p̄silierunt & infinitis emissis sagittis
 sese contra nos strenue (ne in terrā descendere
 possemus) defendere occeperūt. Om̄s vero p̄ corpus
 diuersis coloribus depicti & varijs volucrū p̄-
 nis ornati erant / quos hñ qui nobiscū venerāt aspicientes
 illos ad p̄gliandū paratos esse quotiescuq;
 sic picti aut auium plumis ornati sunt nobis insinuerūt.
 Intantū aut introitū terrę nobis impediēti
 vt saxuomas machinas nostras in eos coacti fuerimus
 emittere / quarę audito tumultu impetuq; viso
 necnō ex eis plerisq; in terrā mortuis decidisse prospectis
 om̄s in terrā sese receperunt. Tumq; facto inter nos
 consilio. xliij. de nobis in terrā post eos cōcordauimus
 exilire & aduersus eos magno animo

etiam p̄ motu p̄sonarū vii. All. incl. in sup. pagina 23

PRIMA

pugnare quod & quidē fecimus. Nā tū aduersum
 illos in terram cū armis nostris prosluimus / cōtra
 q̃ illi sic sese nobis opposuerūt vt duabus ferme ho-
 ris cōtinuū inuicē gesserimus bellū / p̃ter id q̃ de eis
 magnā faceremus victoriam demptis eorū perpau-
 cis quos balistarij colubrinarij q̃ nostri suis intere-
 merunt telis quod idcirco ita effectū ē quia seip̃s
 a nobis ac lāceis ensibusq̃ nostris subtiliter subtra-
 hebāt. Verūtamen tanta demū in eos incurrimus
 violentia vt illos cū gladijs mucronibusq̃ nostris
 cominus attingeremus. Quosquidē cū p̃sensissent
 om̃es in fugā per siluas & nemora conuersi sunt / ac
 nos campī victores (interfectis ex eis vulneratisq̃
 plurimis) deseruerunt. Hos aut̃ pro die illa longio-
 re fuga nequaquā insequi voluimus / ob id q̃ fati-
 gati nīmīū tūc essemus quinpotius ad naues ñras
 cum tanta septem illorum quę nobiscum venerant
 remeauimus læticia vt tantum in se gaudium vix
 ipsi suscipe possent. Sequēti aut̃ aduētāte die vidi-
 mus per insulam ipsam copiosam gentium appro-
 pinquare cateruam cornibus instrumentisq̃ alijs
 quibus in bellis vtuntur buccinantem / qui & quos-
 que depicti omnes ac varijs volucrū plumis orna-
 ti erant. Ita vt intueri mirabile foret quibus perce-
 ptis ex inito rursum int̃ nos deliberauimus cōsilio vt
 si gens hęc nobis inimicicias pararet / nosmet om̃s

si gens hęc nobis inimicicias pararet / nosmet om̃s

NAVIGATIO

N3.
in vnū cōgregaremus videremusq; mutuo semper
ac interim satageremus vt amicos nobis illos effi-
ceremus / quibus amicitia nostrā nō recipientibus
N3.
illos quasi hostes tractaremus / ac quotquot ex eis
cōprehendere valeremus seruos nostros ac manci-
pia perpetua faceremus / & tunc armatiores vt po-
tuimus circa plagā ipsam ī gyrū nos collegimus. Il-
li vero (vt puto prę machinarū nostrarū stupore)
nos in terram tunc minime phibuerunt exilire. Ex-
iuius igitur in eos in terram quadrifariam diuisi.
Ivñ. viri singuli decurionē suū sequentes / & cū eis
longū manuale gessimus bellum. Verūtamen post
diuturnam pugnā plurimūq; certamen necnō in-
teremptos ex eis multos / omnes in fugā coegimus
& ad vsq; populationē eorum vnā prosecuti fui-
mus vbi comprehensis ex eis. xxv. captiuis eandē
eorum populationē igni cōbussimus & insuper ad
naues nostras cū ipsis. xxv. captiuis repedauimus
interfectis ex eadem gente vulneratisq; plurimis /
ex nris aut interēpto dūtaxat vno sed vulneratis.
N3.
xxij. qui oēs ex dei adiutorio sanitatē recuperaue-
rūt. Ceterū aut recursu ī patriā p nos deliberato or-
dinatoq; viri septem illi qui nobiscū illuc venerant
quorū quinq; in prēmisso bello vulnerati extiterāt
phasele vno in insula illa arrepto cū captiuis septē
(quos illis tribuimus) tres videlicet viros & quatu-
or mulieres in terram suā cū gaudio magno et ma-

SECVNDA

gna viriū nostrarū admiratione regressi sūt. Nosq̃
hyspaniē viam sequentes Caliciū tandem repetiui
mus portū cum. CC. xxij. captiuatis personis. xv.
Octobris die Anno dñi. M. cccclxxxix. Vbi letissi
me suscepti fuimus/ac vbi eosdē captiuos nostros
vendidimus. Et hec sunt que in hac nauigatiōe nos
tra priore annotatu digniora cōspeximus.

De secundarię nauigatiōis cursu

VANTVM AD SECVNDARIE
nauigationis cursum & ea quę in illa me
moratu digna conspexi / diceť in sequen
tibus. Eandem igiť inchoantes nauigatio
nem Caliciū exiuius portū Anno dñi M. cccc
lxxxix. Maij die. Quo exitu facto nos cursum nos
strum Campiui ridis ad insulas arripientes necnō
ad insularum magnę Canarię visum transabeun
tes in tantū nauigauimus vt insule cuidam quę ig
nis insula dicit applicaremus / vbi facta nobis de li
gnis & aqua pui sione & nauigatione nostra rur
sum p Lebecciū vētū incepta est. Post enauigatos
xix. dies terrā quādā nouā tandē tenuimus / quam
quidē firmā existerē censuimus cōtra illā de qua fa
cta in superioribus mētio est / & quę quidē terra in
zona torrida extra lineam equinoctialem ad partē
Austri sita ē supra quā meridionalis polus se. v. ex
d iij

213

Insula

NAVIGATIO

N³.
 altat gradibus extra quodcunq; clima distatq; ea/
 dem terra a prenominationis insulis vt per Lebeccium
 ventū cōstabat leucis. cccccc. In qua terra dies cū no-
 ctibus equales. xxvij. Iunij cum sol in cancri tropi-
 co est existere reperimus. Eandē terrā in aquis oī-
 nio submersam necnon magnis fluminibus p̄fusam
 esse iuuenimus / quę et quidem semet plurimū viris
 dem et proceras altissimasq; arbores habentē mon-
 strabat vnde neminē in illa esse tunc percipimus.
 Tum vero cōstitimus & classē nostrā anchoraui-
 mus solutis nonnullis phaselis cū quibus in terram
 ipsam accedere tentauimus. Porro nos aditum in il-
 lam querētes & circū eam sepius gyrantes ip̄am vt
 pręactū est sic fluminū vndis vbiq; p̄fusam in-
 uenimus vt nuscq; locus esset qui maximis aquis
 nō immadesceret. Vidimus tñ interim per flumina
 ipsa signa q̄ multa quemadmodū ipsa eadem tellus
 inhabitata esset & incolis mltis fecunda. At qm̄ ea-
 dē signa cōsideraturi in ipsam descendere nequie-
 bamus / ad naues n̄ras reuerti cōcordauimus quod
 & quidē fecimus. Quibus ab hinc exanchoratis /
 postea in Leuantē & Seroccū ventū / collateralit̄
 secundū terram (sic spirante vento) nauigauimus /
 pertentantes sepius interim pluribus q̄. xl. duranti-
 bus leucis si in ipsam penetrare insulam valeremus
N³.
 Qui labor oīs inanis extitit. Cū siquidē illo in late-
 re maris fluxū qui a Serocco ad Magistralē abibat
 sic violentū cōpererimus vt idem mare se nauigabi

SECUNDA

le nō prēberet. Quibus cognitis incōuenientibus
 consilio facto cōuenimus/ vt nauigiū nostrū p̄ ma-
 re ad Magistralē reflecteremus. Tumq; secūdū ter-
 ram ip̄am intātū nauigauimus vt tandē portui vni
 applicaremus/ qui bellissimā insulam bellissimūq; N/
 sinū quendam in eius ingressu tenebat / supra quē
 nobis nauigantibus vt in illū introīre possemus in-
 mensam in insula ipsa gentiū turbam a mari quatu-
 or leucis aut circiter distātē vidimus. Cuius rei gra-
 lētati nō parū extitimus. Igīt paratis nauiculis nr̄is
 vt in eandē insulā vaderemus lintrē quādā in qua p̄
 longē complures erant ex alto mari venire vidimus
 p̄pter quod tūc cōuenimus vt eis inualis ip̄os cō-
 prehenderemus. Et tūc in illos nauigare in gyrum
 (ne euadere possent) circūdare occepimus/ quibus
 sua quoq; vice nitentibus vidimus illos (aura tem-
 perata manēte) remis suis oibus sursum erectis qua-
 si firmos ac resistentes se significare velle/ quā rē sic
 idcirco illos efficere putauimus vt inde nos in admi-
 rationem cōuerterēt. Cū ȳo sibi nos cominus app-
 pinq̄re cognouissent remis suis ī aquā cōuersis ter-
 rā ȳsus remigare īceper̄. Attñ nobiscū carbasū vnā
 xlv. doliorū volatu celerrimū educebamus/ quē tūc
 tali nauigio delata est vt subito ventū sup̄ eos obti-
 neret. Cumq; irruendi in illos aduenisset cōmodi-
 tas ipsi sese apparatusq; suū in phaselo suo ordinate
 spargētes/ se quoq; ad nauigandū accinxer̄. Itaq;
 cū eos prēterissemus/ ip̄i fugere conati sūt. At nos

NAVIGATIO

N3.
 nōnullis tunc expeditis phaselis/validis viris stipa
 tis illos tunc cōprehendere putantes mox in eos in
 currimus contra q̄s bis geminis fere horis / nobis
 nitentibus/nisi carbasus nostra quę cursu eos prę
 terierat rursus super eos reuerſa fuiſſet/illos penis
 tus amittebamus. Cum vero ipsi se eiſdem noſtris
 phaselis carbaſoq; vndiq; conſtrictos eſſe perſpice
 rent om̄s q̄ circit̄. xx. erāt & a terra duabus fere leu
 cis diſtabāt/in mare ſaltu pſilierunt. Quos nos cū
 phaselis noſtris tota pſequentes die/nullos ex eis
 niſi tantumodo duos pręhēdere potuimus alijs oīs
 bus in terram ſaluis abeuntibus. In lintre autē eorū
 quam deſeruerant bis gemini iuuenes extabant nō
 de eorum gente geniti ſed quos in tellure aliena ra
 puerāt/quorū ſingulis ex recenti vulnere virilia ab
 ſciderant/quę res admirationē nō paruam nobis at
 tulit. Hos autem cū in noſtras ſuſcepſiſſemus nauis
 culas nutibus nobis inſinuarunt quemadmodū illi
 eos ab ipsis manducandos abducerent/indicantes
 interim quod gēs hęc tā effera & crudelis/hūanarū
N3.
 carniū comestrix Cambali nūcuparet. Poſtea aut
 nos ipſam eorū lintrem nobiſcum trahentes/& cū
 nauiculis noſtris curſum eorū terrā verſus arripien
 tes parūper interim cōſtitimus & naues n̄ras me
 dia tantū leuca a plaga illa diſtātes anchorauimus/
 quam cū populū plurimū oberrare vidiffemus in
 illam cum ipsis nauiculis noſtris ſubito properauim⁹

SECUNDA

mus ductis nobiscum duobus illis quos in lintre a nobis inuasa cōprehenderamus. Quā primū autē terram ipsam pede contigimus om̄s trepidi & se ipsos abdituri in vicinas nemorū latebras diffugerunt. Tum vero vno ex illis quos prēhenderamus abire permissō & plurimis illi amicitie signis necnō nolis cymbalis / ac speculis plerisq; datis/diximus ei ne ppter nos ceteri qui aufugerant expauescerent/qm̄ eorū amicos esse plurimum cupiebamus/quī abiens iussa nostra solerter impleuit gente illa tota. cccc. videlicet fere viris/cum fāminis multis a filiis secū ad nos eductis. Qui inermes ad nos vbi cum nauiculis nostris eramus omnes venerunt/& cū quibus tūc amicitiam bonā firmauimus restituto quoq; eis alio quem captiuū tenebamus & pariter eorum lintrem quam inuaseramus p̄ nauū nostrarū socios apud quos erat eis restitui mandauimus. Porro hęc eorū linter quę ex solo arboris trunco cauata & multū subtiliter effecta fuerat/lōga. xxvi. passibus et lata duobus brachijs erat. Hāc cū a nobis recuperassent & tuto ī loco fluminis re posuissent om̄s a nobis repente fugerunt nec nobiscum amplius conuersari voluerunt. Quo tam barbaro facto comperto illos malæ fidei malęq; conditionis existere cognouimus. Apud eos autē dūtaxat pauculū quod ex auribus gestabant vidimus. Itaq; plaga illa relictā & secundum eam nauigatis/

NAVIGATIO

149
 lxxx. circiter leucis stationē quandā nauiculis tutā
 reperimus/ in quam introeūtes tantas inibi cōperia-
 mus gētes vt id mirabile foret. Cū qbus facta ami-
 cicia iuimus deinde cū eis ad plures eorū pagos vbi
 mltū secure mltūq; honestē ab eis suscepti fuimus
 & ab eis iterim. ccccc. vniones vnica nola emimus
 cum auro modico quod eis ex gratia cōtulimus. In
 hac terra vinū ex fructibus semētibusq; expressum
 vt ciceram ceruiliamue albam et rubentē bibūt/ me-
 lius aut ex myrrē pomis valde bonis cōfectū erat
 ex quibus cū multis q̄bonis alijs fructibus gustui
 sapidis & corpori salubribus habūdanter comedī-
 mus/ p̄pterea q̄ tēpestiue illuc adueneramus. Hec
 eadē insula eorū rebus suppellectiliue q̄multū ha-
 bundans est/ gensq; ipsa bonę cōuersationis & ma-
 ioris pacificetig est q̄ vsq; alibi repererimus aliā. In
 hoc portu. xvij. diebus cū ingenti placito perstitis-
 mus veniētibus quotidie ad nos populis mltis nos
 effigiemq; nostrā & albedinem necnō vestimenta
 armaq; nostra & nauīū nostrarū magnitudinē ad-
 mirantibus. Hī etiā nobis gentem quandā eis infe-
150
 stam occidentē vsus existeret retulerunt/ quę gens
 infinitā habebant vnionum quantitatē/ q̄t q̄ quos
 ipsi habebant vniones eisdē inimicis suis in bellige-
 ratioib; aduersus eos habitis abstulerāt nos q̄q;
 & quēadmodū illos p̄scarent & quēadmodū nas-
 cerent edocentes/ quorū dicta vera p̄fecto esse co-

SECVNDA

gnouimus put et maiestas v̄ra posthęc amplius intelligere poterit. Relicto aut̄ portu illo & secundū plagā eandē in quā cōtinue gentes affluere p̄spiciebamus cursu nostro p̄ducto portū quendā aliū reficiēdę vn̄ius naiculę nostrę gr̄a/in quo gētē multā esse cōperimus/cū quibus nec vi nec amicitia cōuersationē obtinere valuimus/illis si qñq; in terrā cū naiculis nostris descenderemus se cōtra aspere defendentibns/& si qñq; nos sustinere nō valerēt in siluas aufugientibus/& nos nequaq; expectantibus/quorū tantā barbariē nos cognoscentes ab eis exhinc discessimus. Tuncq; inter nauigandū insulā quandā in mari leucis a terra. xv. distantē vidimus quam si in ea populus quispiā esset inuisere cōcordauimus. In illam igit̄ accelerantes quandā inibi inuenimus gentem/quę oīm bestialissima simplicissimaq; omniū quoq; gratiosissima benignissimaq; erat/cuiusquidē gentis ritus et mores eiusmodi sūt.

De eiusdem gentis ritu & moribus.

II VVLTV AC GESTV CORPO

h̄ris brutales admodum extant/singuliq; maxillas herba quadā viridi itrorsum repletas habebāt/quā pecudum instar vsq; ruminabant/ita vt vix quicq; eloqui possent/quorū quoq; singuli ex collo pusillas siccatasq; cucurbitas duas/alteram earum herba ipsa quam in ore tenebāt/alteram vero ex ipsis farina quadam albida gipso

NAVIGATIO

mutuo simili plenam gerebant/habi to bacillo quo
dam quē in ore suo madefactū masticatum q̄ sepi
us in cucurbitam farrina repletā mittebant/& dein
de cum eo de eadem farrina extrahebāt/ quam sibi
post hęc in ore vtrumq; ponebant/herbam ipsam
quā in ore gestabant eadē farrina respergitādo/ &
hoc frequentissime paulatimq; efficiebāt/quā rem
nos admirati/illius causam secretūq; aut cur ita fa
cerēt satis nequiuinus cōprehēdere. Heccine gens
(vt experimento didicimus) ad nos adeo familiariter
aduenit/ac si nobiscū sepius antea negociati fu
issent & longuā amicitia habuissent. Nobis autē
per plagam ipsam cū eis ambulantes colloquen
tibusq; & interim recentem aquam bibere deside
rantibus/ipsi per signa se talibus aquis penitus cas
rere insinuantes vltro de herba farinaq; quam in
ore gestabant offerebant/propter quod regionem
eandem aquis deficientem q̄ q; vt sitim suble
uarent suam herbam farinam talem in ore gestas
rēt intelleximus. Vnde factum est vt nobis ita mes
santibus & circū plagam eandem vna die cum mes
santibus cōcomitantibus viuidam aquam nusq; in
uenerimus/cognouerimusq; q̄ ea quam bibebant
aqua ex rore noctu super certis folijs auriculis asini
similibus decidēte collecta erat. Quequidem folia
eiusmodi rore nocturno tpe se implebāt ex q̄ rore
(qui optius ē) idē ppl's bibebat/sed tñ talibus folijs

SECUNDA

plera q̄ eorū loca deficiebant. Heccine gens victu
 alibus quę in terra solida sunt penitus carent quins
 ymmo ex piscibus quos in mari piscantur viuunt.
 Etenim apud eos qui magni piscatores existunt pi
 scium ingens habundat copia/ex quibus ipsi pluri
 mos turtures ac q̄ bonos pisces alios plures/vltro
 nobis obtulerunt. Eorum vxores herba quā in ore H3
 viri ipsi gerebant nuscq̄ vtebantur. Verum singule
 cucurbitam vnā aqua impletam ex qua biberent
 habebant. Nullos domorum pagos nulla ve tugu
 ria gens hec habent pręterq̄ folia grandia quedam
 sub quibus a solis feruore sed nō ab ymbribus se p
 tegunt/propter quod autumabile est q̄ parum in
 terra illa pluitet. Cum autē ad piscandū mare adies
 rint folium vnū adeo grande secum quisq̄ piscatu
 rus effert vt illo in terram defixo & ad solis mea
 tum versato sub illius vmbra aduersus estū totum H3
 se abscondat. Haccine in insula q̄ multa variorū ge
 nerum animalia sunt quę omnia aquam lutulentā
 bibūt. Videntes autē q̄ in ea cōmodi nihil nancisce
 remur/nos relicta illa aliā quamdā insulā tenuimus
 in quam nos ingredientiē & recentem vnde bibe
 remus aquā inuestigantes/putantes interim ipsam
 eandem terrā a nullis esse habitatā/propterea q̄
 in ea neminē inter adueniendum pspexeramus/dū
 per arenā deambularemus vestigia pedum q̄ ma
 gna nōnulla vidimus/ex quibus cēsuimus q̄ si eis

NAVIGATIO

H3.
 dem pedibus reliqua membra respondebant/ homines in eadem terra grandissimi habitabant. Nos
 his aut ita per arenam deambulantibus/viam vnam
 in terram ducentem cōperimus secundum quam. ix.
 de nobis eūtes insulam ipsam inuisere parauimus
 ob id q̄ non cōspaciosam illam nec cōmultas in ea
 habitare gentes existimauimus. Pererrata igitur se-
 cundū eandem viam vna fere leuca quinque in con-
 valle quadam (quę populatę apparebant) vidimus
 casas/in quas introeuntes quinque in illis reperimus
 mulieres/vetulas videlicet duas & iuuenulas tres
H3.
 quęquidem om̄s sic statura p̄ceres erāt vt inde val-
 de miraremur. Hę aut protinus vt nos intuite sunt
 adeo stupefactę permanserūt vt aufugiendi animo
 penitus deficerent. Tumq̄ vetulę ipsę lingua eorū
 nobiscum blandiuscule loquentes/et sese om̄es in
 casam vnam recipiētes p̄multa nobis de suis victu-
 alibus obtulerunt Eedem v̄o om̄s longissimo viro
 statura grandiores erant & quidē eque grandes vt
 Franciscus de Albicio/sed meliore q̄ nos sumus p̄-
 portiōe compactę. Quibus ita compertis posthęc
 vna cōuenimus/vt iuueniculis ipsis per vim arreptis
H3.
 eas in Castiliam quasi rē admirandā abduceremus/
 in qua deliberatiōe nobis existentibus ecce. xxxvi.
 vel circiter viri multo q̄ femine ipsę altiores/& adeo
 egregie cōpositi/vt illos inspicere delectabile foret
 calam ipsam introire occeperūt/p̄pter quos tanta

SECUNDA

tūc affecti fuimus turbatiōe vt fatius apud nauicu-
las n̄ras q̄ cū tali gente esse duxissemus. Hī & em̄
ingentes arcus & sagittas necnon & fudes p̄ticas
ue magnas instar clauarū ferebant/ qui ingressi lo-
quebantur quoq; inter se mutuo ac si nos compre-
hendere vellēt. Quo tali periculo percepto diuersa
etiā iter nos tūc fecimus cōsilia. Vnis vt illos i ipsa
eadē casa inuaderemus/ alijs v̄o nequaq; sed foris
potius & i platea/ & alijs vt nusq; aduersus eos pu-
gnam quēreremus donec quid agere vellēt itellige-
remus asseuerantibus. Inter quē cōsilia casam illā si-
mulate exiimus & ad naues n̄ras remeare ocepī-
mus ipsiq; (q̄tus est lapidis iactus) mutuo sp̄ loquē-
tes nos insecuti sunt/ haud minore q̄ nos vt autu-
mo trepidantes formidine/ cū nobis mirantibus ipi
quoq; eminus manerent/ & nisi nobis ambulantis-
bus nō ambulant. Cū v̄o ad naues nostras perti-
gissemus & in illas ex ordine itroiremus/ mox oēs
in mare prosilierunt/ & q̄ multas post nos sagittas
suas iaculati sunt/ sed tūc eos p̄paucū metuebamus
Nam tum machinarū n̄rarū duas in eos (potius vt
terrorē q̄ vt iterirēt) emisimus/ quarū quidē tumul-
tu p̄cepto/ oēs cōfestim in mōtē vnū p̄p̄quū fuga
abierūt/ et ita ab eis erepti fuimus discessimusq; p̄t
Hī oēs nudi vt de p̄oribus hitū ē eunt. Appellauī-
musq; isulā illā/ gigātū (ob p̄ceritatē eorū) isulā. No-
bis atylīus et a tra paulo distātius trāsremigābus

NAVIGATIO

N3.
 sepius interdum cum eis pugnasse nobis accidit ob
 id q̄ quicq̄ a tellure sua sibi tolli nequaquā permit
 tere vellent. Et vtrq̄ quidē repet unde Castillie p̄
 positum iam nobis in mentem subierat/ob id potis
 simum q̄ vno iam fere anno in mari perstiteramur
 nec nisi tenuem alimentorū necessariorūq̄ aliorū
 munitionē retinebamus. Quē & quidē adhuc ex
 vehementibus/quos pertuleramus solis caloribus
 iā cōtaminata inquinataq̄ erāt/cū ab exitu nostro
 a Campiuidis insulis vsq̄ tunc cōtinue per totius
 dam nauigauissemus zonā/& transuersim per li
 neam equinoctialem bis/vt p̄habitu est. In qua
 quidem voluntate nobis perseverantibus/nos a la
 boribus subleuare nostris sanctifico cōplacuit spiri
 tui. Nempe receptū quēpiam pro rursus nouan
 dis nauali bus nostris nobis quērentibus ad gen
 tem quamdā peruenimus quē nos cū maxia suscep
 pit amicitia/& qualquidem vnionū perlarū ve ori
 entalium comperimus in numero maximo tenere/
 p̄pter quod. xlvij. diebus ibi perstitimus & C. xix.
 vnionū marchas/precio (vt estimabamus). xl. non
 superante ducatos/ab eis cōparauimus. Nā nolas/
 specularia/cristallinosq̄ nōnullos/nec nō leuissima
 electri folia quedā/eis tantū p̄pterea tradidimus.
 Nempe quotquot quilibet eorum obtineret vnio
 nes eos p̄ sola nola donabat. Didicimus quoq̄ in
 terdum ab eis quomodo & vbi illos piscarentur/

SECUNDA

qui & quidem ostreolas in quibus nascunt nobis
 plures largiti sunt. Et pariter nonnullas mercati fui
 mus/vbi in quibusdam .C.&.xxx.vniones in quibus
 busdam vero nō totidem reperiēbant. Noueritq;
 maiestas vestra/q; nisi permaturi sint & a conchi-
 lijs in quibus gignunt per sese excidant omnino p-
 fecti nō sunt. Quinymmo in breui(vt sæpius ipse
 expertus sum)emarcescūt/& i nihil redacti sūt. Cū
 vero maturi fuerint in ostrea ipsa inter carnes(p-
 ter id q; ipsis carnibus hereant)se separant/& hu-
 iuscemodi optimi sūt. Efluxis igit. xlvij. diebus nec
 non gente illa quam nobis plurimū amicā effēcera-
 mus relicta hinc ab eis excessimus ob plurimarum
 rerum nostrarū indigentiam/venimusq; ad Anti-
 glię insulam quā paucis nuper ab annis Cristopho-
 rus Columbus discooperuit in qua reculas nostras
 ac naualia reficiendo mensibus duobus & diebus
 totidē permansimus/plures interdum Christicola-
 rum inibi conuersantiū contumelias perpetiēdo
 quas prolixus ne nimīū fiam hic omitto. Eandē vō
 insulam, xxij. Iulij deserentes/percursa vnus men-
 sis cum medio nauigatione Caliciū tandem portū
 viij. mensis Septembris subiuiimus /vbi cum hono-
 re pfectuq; suscepti fuimus. Et sic per dei placitum
 finem nostra cepit secunda nauigatio.

De tertio facta nauigatione

NAVIGATIO

IN SIBILLIA EXISTENTE/ ET

N3.
13.
 m a poenis atq; laboribus quos iter p̄memo
 ratas pertulerā nauigationes paulisper re
 quiescente/ desiderāteq; posthēc in perlarū terram
 remeare: fortuna fatigationū mearū nequaquā adhuc
 fatura serenissimo illi dño Manueli Portugallię Re
gi misit in cor(nescio vt quid) vt destinato nuncio
 litteras regales suas ad me trāsmitteret quibus plu
 rimū rogabat vt ad eū apud Lisbonā celerius me
 transferrē/ ip̄e etem mirabilia mihi plurima faceret.
 Super qua re nondū tunc deliberaui quinymmo ei
 per eundemet nunciū/ me minus bene dispositū
 & tunc male habere significauī. Verū si quandoq;
 recōualescerē & maiestati eius regię meum forsan
 cōplaceret obsequiū omnia quęcunq; vellet ex ani
 mo perficerē. Qui rex percipiēs q̄ me ad se tūc tra
 ducere nequirē Iulianū Bartholomeū Iocundū qui
 tunc in Lisbona erat rursus ad me destinauit cum
 cōmissione vt oībus modis me ad eundē regē secū
 perduceret: ppter cuius Iuliani aduentū et preces/
 coactus tūc fui ad regē ip̄um meare/ quod (qui me
 nouerant omnes) malū esse iudicarunt. Et ita a Ca
 stilia vbi honor mihi non modicus exhibitus exti
 terat/ ac rex ip̄se Castilię existimatiōē de me bo
 nam conceperat profectus sum/ & quod deterius
 fuit hospite insalutato/ ac mox coram ip̄so rege do
 mino Manuele meipsum obtuli: qui rex de aduen

TERTIA

tu meo non paruum visus est concepisse letitiam
 plurimū me interdum rogitans / vt vna cum tribus
 eius cōseruantē nauibus / quę ad exeundum & ad
 nouarū terrarum inquisitionē preparatę erant pro
 ficisci vellem. Et ita(quia regum preces precepta
 sunt) ad eius votum consensi.

Tempus profectionis tertie

IGITVR AB HOC LISBONE PORTV
 cum tribus conseruantē nauibus die Maij deci
 ma. M. cccc. & primo abeuntes / cursum nostrum
 versus magnę Canarię insulas arripuimus: secun
 dū quas & ad earū prospectū instanter enauigātes
 idem nauigiū nostrū collateraliter secundū Affri
 cam occidentē vsus secuti fuimus. Vbi pisciū quo
 rundam(quos Parghi nuncupant) multitudinē ma
 ximam in equore prendidimus / tribus inibi diebus
 moram facientes. Exinde autem ad partem illam
 Ethiopię / quę Besilicca dicit deuenimus / quę quidē
 sub torrida zona posita est / & super quam. xiiij.
 gradibus se Septemtrionalis erigit polus in clima
 te primo vbi diebus. xi. nobis de lignis & aqua pro
 uisionē parantes restitimus / ppter id qđ Austrū
 vsus p Athlanticū pelagus nauigandi mihi inesset af
 fectus. Itaq; portū Ethiopię illū post hęc relinquen

NAVIGATIO

43
 tes tunc per Lebecciū ventū in tantū nauigauimus
 vt. lx. et. vii. infra dies insule cuidam applicuerimus
 quę insula. DCC. a portu eodem leucis ad Lebecci
 partē distaret. In quibusquidē diebus / peius ppe
 si tēpus fuimus q̄ vnq̄ in mari quisq̄ antea pertu
 lerit / ppe ventorū nimborūue impetus / qui q̄ plu
 rima nobis intulere grauamina ex eo q̄ nauigium
 nostrū lineę p̄sertim equinoctiali cōtinue iunctū
 fuit. Inibi q̄ in mense lunio hyems extat ac dies no
 ctibus equales sunt / atq̄ ipse vmbre n̄re continue
 versus meridiem erant. Tandem vero omnitonan
 ti placuit nouā vnam nobis ostendere plagā. xviij.
 scilicet Augusti / iuxta quam (leuca sepositi ab eadē
 cum media) restitimus / et postea assumptis cymbis
 nōnullis in ipsā visuri si inhabitata esset p̄fecti fui
 mus: quam & quidē incolas plurimos habitare re
 perimus qui bestiis prauiores erāt / quēadmodum
 maiestas regia vestra posthęc intelliget. In hoc v̄o
 introitus nostri principio gentem non percepimus
 aliquā / q̄uis oram ipsam per signa plurima (quę vi
 dimus) populo multo repletā esse intellexerimus.
 De qua quidē ora pro ipso serenissimo Castilię re
 ge possessorii cepimus / iuuenimusq̄ illā multum
 amcenā / ac veridē esse & apparentię bonę. Est au
 tē extra lineam equinoctialem Austrum versus .v.
 gradibus / et ita eadem die ad naues nostras repeda
 uimus. Quia vero lignorum & aque penuriam pa

TERTIA

tiebamur / concordauimus iterũ in terrã altera die
 reuerti vt nobis de necessarijs puideremus: inqua
 quidem nobis extantibus / v idimus stantes in vnũ
 us montis cacumine gentes quę deorsum descēde
 re non auderent / erantq; nudi omnes necnō confi
 milis effigiei colorisq; vt de supioribus habitũ est. H.
 Nobis aut satagentibus vt nobiscũ conuersatũ ac
 cederet / nō sic securos eos efficere valuimus vt de
 nobis adhuc nō diffiderent. Quorũ obstinatiōe p
 teruiacq; cognita / ad naues sub noctẽ remeauimus
 relictis in terra (videntibus illis) nolis speculisq; nō
 nullis ac rebus alijs. Cũq; nos in mari eminus esse
 prospiceret / oĩs de ipso mōte (ppter reculas quas
 reliqueramus) descenderunt plurima inter se admi
 rationis signa facientes. Nec tunc de aliquo nisi de
 aqua nobis puidimus. Crastino autẽ effecto mane
 vidimus e nauibus gentem eandem numero q̃ an
 tea maiorẽ passim per terram ignes fumosq; faciẽ
 tem. Vnde nos existimantes q̃ nos per hoc ad se in
 uitarent iuimus ad eos in terram / vbi tunc populũ
 plurimũ aduenisse cōspeximus: qui tamen a nobis
 longe se ipsos tenebant / signa facientes interim nō
 nulla vt cum eis interius in insulã vaderemus. Pro
 pter quod factũ est vt ex Christicolis nr̃is duo p
 tinus ad hoc parati periculo ad tales eundi semet
 ipsos exponerent / vt quales gentes eedem forent /
 aut si quas diuitias speciesue aromaticas vllas habe

NAVIGATIO

rent/ipsi cognoscerent: quapropter in tantū nauū
 pretorem rogauerunt/ vt eis quod postulabāt an
 nueret. Tum vero illi ad hoc sese accingētes necnō
 plerasq; de rebus suis minutis secū sumentes/ vt in
 de a gentibus eisdem mercarent alias/ abierūt a no
 bis data conditione vt ad nos post quinq; dies ad
 summū remeare solliciti essēt / nos etenim illos tam
 diu expectaremus. Et ita tūc iter suū in terrā arri
 puerunt/ atq; nos ad naues nostras regressum cē
 pimus vbi expectando eos diebus. viij. perstiti
 mus. In quibus diebus gens per multa noua dietim
 fere ad plagā ipsam adueniebat/ sed nuscq; nobiscū
 colloqui voluerūt Septima igit aduentāte die nos
 in terram ipsam iterū tendentes/ gentē illam mulie
 res suas omnes secū adduxisse reperimus. Quā yō
 primū illuc peruenimus/ mox ex eisdem vxoribus
 suis ad colloquendū nobiscū q̄plures miserunt/ fæ
 minis tamen eisdem non satis de nobis confidenti
 bus: quod quidem nos attendentes cōcordauimus
 vt iuuenem vnum e nobis (qui validus agilisq; ni
 mium esset) ad eas quoq; trāsmitteremus/ & tunc
 vt minus fæminę eędem metuerēt in pauiculas no
 stras introiimus. Quo egresso iuvene cū seipsum
 inter illas immiscuisset/ ac illę omnes circumstantes
 contingerent palparentq; eum/ & propter eum nō
 parum admirarentur: ecce interea de monte fæmis
 na vna vallum magnū manu gestans aduenit quæ

TERTIA

postq̃ vbi iuuenis ipse erat appropiauit / tali eū val
 li sui ictu a tergo percussit vt subito mortuus in ter-
 ram excideret: quē confestim mulieres alię corripis-
 entes / illū in montē a pedibus p̃traxerūt / viriq̃ ipsi
 qui in monte erāt ad littus cum arcubus & sagittis
 adueniētes ec sagittas suas ī nos cōijciētes tali gētē
 nostrā affecerūt stupore (ob id q̃ nauiculę illę ī qui
 bus erāt harenā nauigando radebāt / nec celerit au-
 fugere tunc poterant) vt sumendorū armorum suo-
 rum memoriam nemo tunc haberet. Et ita q̃ plus
 res cōtra nos sagittas suas eiaculabantur. Tum ve-
 ro in eos quatuor machinarum nostrarum fulmina
 licet neminem attingētia emisimus / quo audito to-
 nitruo omnes rursū in montē fugerunt / vbi mu-
 lieres ipsę erāt / quę iuuenē nostrum quem trucidā-
 uerant (nobis videntibus) in frustra secabant / nec nō
 frustra ipsa nobis ostentantes / ad ingentem quem
 succenderant ignem torrebant / & deinde posthęc
 manducabūt. Viri quoq̃ ipsi signa nobis similiter
 facientes / geminos Christicolas nostros alios se
 pariformiter peremisse manducasseq̃ insinuabant
 quibus qui & vtiq̃ vera loquebantur / in hoc ipso
 credidimus. Cuius nos improperij vehementius pi-
 guit / cum inmanitatem quam in mortuum exerce-
 bant / oculis intueremur ipsi proprijs. Quamob-
 rem plures q̃ quadraginta de nobis in animo sta-
 biliueramus vt omēs pariter terram ipsam impetu

NAVIGATIO

143.
 petentes tam immane factū tamq̃ bestialem fero-
 ciā vindicatū vaderemus. Sed hoc ipsum nobis na-
 uiprētor nō permisit/ & ita tam magnā ac tam gra-
 uem iniuriā passi cū maliuolo animo & grandi op-
 probrio nostro (efficiēte hoc nauiprēceptore nō)
 impunitis illis abcessimus. Postq̃ aut̃ terram illam
 reliquimus/mox iter Leuantē et Seroccū ventum
 (secūdū quos se cōtinet terra) nauigare occēpimus
 plurimos ambitus plurimosq̃ gyros interdum ses-
 ctantes / quibus durātibus gentes nō vidimus quę
 nobiscū praticare aut ad nos appropinquare vo-
 luerint. In tantū ȳo nauigauimus vt tellurem vnā
 nouā(quę secūdū Lebecciū se porrigeret) inuene-
 rimus. In qua cū campū vnū circuiuissemus (cui san-
 cti Vincentij campo nomen indidimus) secundum
143.
 Lebecciū ventū posthęc nauigare occēpimus. Di-
 statq̃ idem sancti Vincentij campus a priore terra
 illa vbi Cristicolę nostri extiteēt interempti. cl. leu-
 cis ad partem Leuātis. Qui et quidē campus .viij.
 gradibus extra lineam equinoctialem versus au-
 strum est. Cum igit̃ ita vagantes iremus/quadā die
 copiosam gentiū multitudinem/nos nauiumq̃ no-
 strarum vastitatē mirantiū in terra vna alia esse cō-
 speximus: apud quos tuto in loco mox restitimus
 & deinde in terram ipsum ad eos ex nauculis no-
 stris descendimus/quos quidem mitioris esse con-
 ditionis q̃ priores reperimus. Nam & si in edomā

TERTIA

dis illis diu elaborauimus/amicos tamē nostros eos
 tandem effecimus: cum quibus negociando practi- 143
 candoq; varie. v. mansimus diebus vbi cauas fistu-
 las virides plurimū grossas/ & etiam nōnullas in ar-
 borū cacuminibus siccas inuenimus. Concordauim-
 us aut vt ex eadem gente duos qui nos eorū line-
 guam edocerent inde traduceremus. Quamobrem
 tres ex eis vt in Portugalliā venirent nos ultro co-
 mitati sunt. Et qm̄ me omnia prosequi ac describe-
 re piget/ dignetur vestra nosse maiestas q̄ nos por-
 tum illum linquentes/ per Lebecciū ventū/ & in vi-
 su terre semper transcurrimus plures continue faci-
 endo scilas pluresq; ambitus/ ac interdū cū multis
 populis loquendo: donec tandem versus Austrum
 extra Capicorni tropicū fuimus. Vbi sup̄ horizon-
 ta illū meridionalis polus. xxxij. sese extollebat gra-
 dibus/ atq; minorem iam perdideramus vrsam/ ip̄a
 q; maior vrsa multū infima videbat̄ fere in fine Ho-
 rizontis se ostentans: & tūc per stellas alterius me-
 ridionalis poli nosmetipsos dirigebamur / quę mul- 144
 to plures mltōq; maiores ac lucidiores q̄ nostri po-
 li stelle existūt: propter quod plurimarū illarū figu-
 ras confinxi / & presertim earū quę prioris ac maio-
 ris magnitudinis erant/ vna cū declinatione diame-
 trorū quas circa polum Austri efficiunt/ & vna cū
 denotatione earūdem diametrorū & semidaime-
 trorū earum prout in meis quatuor dietis siue naui

NAVIGATIO

43.
 gationibus inspicere facile poterit. Hoc cene v̄o nauis
 gio nostro a campo sancti Augustini incepto. Dcc.
 percurrimus leucas videlicet v̄sus ponentem. c. / et
 versus Lebeciū. Dc. quasquidē dū peragraremus
 si quis quę vidimus enumerare vellet non totidem
 ei papirę cartę sufficerent. Nec quidem interdum
 magni cōmodi res inuenimus demptis infinitis ca-
 się arboribus: et pariter plurimis quę laminas cer-
 tas producunt / cū quibus & miranda alia per mul-
 ta vidimus quę fastidiosa recēitu forent. Et in hac
 quidem peragratiōe. x. fere mensibus extitimus. In
 qua cognito q̄ mineralia nulla reperiebamus / con-
 uenimus vna vt ab inde surgētes alio p̄ mare eua-
 garemur. Quo inito iter nos consilio / mox edictū
 fuit ac in omnem cetū nostrū vulgatū vt quicquid
 in tali nauigatione p̄cipiendū censerem idipsum
 itegriter fieret. Propter quod cōfestim edixi māda
 uicq; vbiq; vt de lignis & aqua p̄ sex mensibus mu-
 nitionē omnes sibi pararent. Nam per nauū mā-
 gistros nos cum nauibus nostris adhuc tantūdem
 nauigare posse indicatū est) quaquidem (quam edi-
 xeram) facta prouisione / nos oram illā linquētes &
 inde nauigationē nostram per Seroccū ventū initi-
 antes Februarij. xij. videlicet / cum sol equinoctio
 iam appropinquaret et ad hoc Septentrionis hemi-
 speriū nostrū v̄geret in tantū peruagati fuimus vt
 meridianū polū super horizonta illū. liij. gradibus

TERTIA

sublimatū inuenerimus. Ita vt nec minoris vrsę nec
 maioris stellę ammodo inspici valerent. Nam tūc
 a portu illo a quo per Serocum abieramus .cccc
 leucis longe iam facti eramus. iij. videlicet Aprilis.
 Qua die tempestas ac procella in mari tam vehe-
 mens exorta est/ vt vela nostra omnia colligere &
 cum solo nudoq; malo remigare cōpelleremur per
 flante vehementissime Lebeccio ac mari intumes-
 scēte & aere turbulentissimo extante. Propter quē
 turbīnis violentissimū impetum nostrates omnes
 non modico affecti fuerunt stupore. Noctes quo-
 q; tunc inibi q̄maxime erant. Eteĩ Aprilis. vij. so-
 le circa arietis finem extante ipsę eędem noctes ho-
 rarum. xv. esse repertę sunt: hyems q; etiā tūc inibi
 erat vt vestra satis perpēdere potest maiestas. No-
 bis autem sub hac nauigātibus turbulentia/ terram
 vnā Aprilis. ij. vidimus penes quam. xx. circiter
 leucas nauigantes appropiauius. Verū illam om-
 nimodo brutalem & extraneam esse comperimus
 in qua quidem nec portū quēpiam nec gentes ali-
 quas fore cōspeximus: ob id (vt arbitror) q; tā aspe-
 rum in ea frigus algeret vt tam acerbum vix quīs-
 quā perpeti posset. Porro in tanto periculo in tan-
 taq; tempestatis importunitate nosmet tum reperi-
 mus/ vt vix alteri alteros prę grandi turbine nos vi-
 deremus. Quamobrem demum cum nauium prę-
 tore pariter concordauimus vt connauitis nostris

NAVIGATIO

omnibus/terram illā linquendi/secq; ab ea elongan
 di/& in Portugalliam remeandi signa faceremus
 Quod cōsiliū sanū quidem etvtile fuit/cum si inibi
 nocte solū adhuc illa perstitissemus disperditi om̃s
 eramus. Nempe cū hinc abijssemus tā grandis die
 sequenti tempestas in mari excitata est/vt penitus
 obrui perditē metueremus. Propter quod plurima
 peregrinationū vota necnon alias q̃plures cerimo
 nias(prout nautis mos esse solet)tunc fecimus. Sub
 quo tempestatis ifortunio. v. nauigauimus diebus
 demissis omnino velis. In quibusquidem. v. diebus
 cc. et. l. in mari penetrauimus leucas/lineę interdum
 equinoctiali necnō mari & aurgē temperationi sem
 per appropinquando/per quod nos a prēmisis eri
 pere periculis altissimo deo placuit. Eratq; huiusce
 modi nostra nauigatio ad transmontanū ventū &
 grēcū/ob id q̃ ad Ethiopię latus pertingere cupie
 bamus:a quo p̃ maris Athlantici fauces eundo M.
 ccc. distabamus leucis. Ad illā aut̃ per summitonan
 tis gratiam Maij bisquina pertigimus die. Vbi in
 plaga vna ad latus Austri(quę Serraliona dicitur)
 xv. diebus nosip̃sos refrigerando fuimus. Et post
 hęc cursum nostrum versus insulas Lyazori dictas
 arripuimus/quęquidē insule a Serraliona ip̃a. Dcc.
 & .l. leucis distabant/ ad quas sub Iulij finem per
 uenimus/& pariter. xv. inibi nos reficiendo persti
 timus diebus. Post quos inde exiuius & ad Lis

QVARTA

bonę nostre recursum nos accinximus / a qua ad occidentis partem. ccc. sepolti leucis eramus / et cuius tandem deinde portum. M.D.ij. cū prospera saluatione ex cunctipotentis nutu rursus subiuiimus / cū duabus dumtaxat nauibus: ob id q̄ tertiā in Serraliona (q̄n̄ amplius nauigare nō posset) igni combusseramus. In hac autē nostra tertio cursa nauigatione. xvi. circiter menses permālimus / e quibus. xi. absq̄ transmontanę stellę necnon & maioris vr̄ę minorilue aspectu nauigauimus / quo tempore nosmetipsos per aliam meridionalis poli stellam regēbamus. Quę superius commemorata sunt. in eadem nostra tertio facta nauigatione. relatu magis digna conspexi.

De quartę nauigationis cursu

ELIQVVM AVTEM EST / VT
r quę in tertia nauigatione nostra prospererim edisserā. Quia v̄o iā prę longa narratione fatisco / et quoq̄ hęc eadem nostra nauigatione ad speratum a nobis finē minime producta est / ob aduersitatem infortuniūve quoddam quod in maris Athlantici nobis accidit sinu: idcirco breuior fiam. Igitur ex Lisbonę portu cum sex cōseruantig nauibus exiuius cū proposito insulam vnā versus horizontem positā inuisendi / quę Melchadi
f ij

NAVIGATIO

142
 citur & diuitiarum multarū famosa necnō nauium
 omniū siue a Gangetico siue ab indico mari veni-
 entium receptus siue statio est/quemadmodū Cas-
 licia receptus siue hospitale omniū nauigantiū est
 qui ab oriente in occidentē & econuerso vagantur
 prout de hoc ipso per Calicutię viā fama est. Que
 quidem insula Melcha plus ad occidentē Calicutia
 s̄o ipsa plus ad meridiem respicit: quod idcirco co-
 gnouimus quia ipsa in aspectu. xxxiiij. graduū poli
 antarctici sita est. Decima ergo Maij die. M. D. iij.
 nobis vnde supra egredientibus cursum nostrū ad
 insulas virides nuncupatas primo dixerimus. Vbi
 rerum necessariarū munimina necnon et plura di-
 uerforū modorū refrigeramina sumentes et. xij. in-
 terdum inibi diebus cessantes/per ventum Sero cū
 post hęc euanigare occēpimus: cū nauidominus no-
 ster tamq̃ presumptuosus capito susq̃ preter neces-
 sitatem & omniū nostrum vnanimitatem (sed solū
 vt sese nostri & sex nauiū prepositū ostentaret) ius-
 sit vt in Serralionā Australem Ethiopię terram ten-
 deremus. Ad quā nobis accelerantibus & illā tan-
 dem in cōspectu habentibus tam immanis & acer-
 ba suborta tempestas est/ac ventus contrarius &
 fortuna aduersa inualuit/vt in ipsam (quam nostris
 ipsi videbamus oculis) per quatridduum applicare
 non valuerimus: quinymmo coacti fuerimus vt illa
 relicta ad priorem nauigationē nostram regredere

QVARTA

mur. Quamquidem nos per Suduesium (qui uen-
tus est inter meridiem et Lebeciū) reassumentes
ccc. per illam maris artitudinē nauigauimus leucas
Vnde factū est ut nobis extra lineam equinoctia-
lem tribus pene gradibus iam tunc existentibus ter-
ra quedam (a qua. xij. distabamus leucis) apparue-
rit/que apparitio nō parua nos affecit admiratione 43.
Terra etem illa/insula in medio mari multū alta &
admirabilis erat/que leucis duabus longior & vna
dilatator nō existerat: in quaquidem terra nūquā
quisq; hominū aut fuerat aut habitauerat/& nihilo
minus nobis infortunatissima fuit. In illa em p̄ stolidū
consiliū suū & regimen prefectus nauium noster 43.
nauem suā perdidit. Nempe illa a scopulo quodam
elisa/& inde ppter hoc in rimas diuisa sancti Lau-
rentij nocte (que Augusti. x. est) in mari penitus sub-
mersa extitit/nihil inde saluo manente demptis tan-
tūmodo nautis. Eratq; nauis eadem doliorū. ccc. in
qua nostre totius turbe totalis potentia erat. Cum
aut omnes circa illam satageremus ut si forte ipam
a periculo subtrahere valeremus: dedit mihi in man-
datis idem nauium prefectus/ut cū uauicula vna in
receptū quempiam bonū ubi pupes nostras secure
omnes recipere possemus apud insulam eandē in-
uentū pergerē/nolens tamen ipse idem prefectus
ut nauem meā (que nouem nautis meis stipata/&
in nauis periclitantis adiutorio intēta foret) meū

NAVIGATIO

43
 tunc traducere/ sed solū vt edixerat portū vnum in
 quilitū irem /et in illo nauem meā ipsam mihi resti
 tuerat. Qua iussione recepta/ ego vt mādauerat (sū
 pta mecū nautarū meorū medietate) in insulā ipsam
 (a qua. iij. distabamus leucis) properans/ pulcherri
 mum inibi portū/ vbi classē nostrā omnē tute sa
 tis suscipere possemus inueni. Quo cōperto. viij.
 ibidem diebus eundē nauū p̄fectum cū reliqua
 turba expectādo perstiti. Qui cū nō aduenirēt mo
 leste nō perum pertuli/ atq; qui mecū erant sic ob
 stupecebant vt nullo consolari modo vellent. No
 bis aut in hac existentibus angustia/ ipsa octaua die
 puppim vnā per equor aduentare cōspeximus/ cui
 vt nos percipere possent mox obuiam iuimus con
 fidentes sperātesq; vna quod ad meliōrē portū quē
 piam nos secū ducerēt. Quibus dū appropinquas
 semus/ & vicissim nos resalutassēmus: retulerūt illi
 nobis/ eiusdē p̄fecti nrī nauē in mari penitus (dēs
 ptis nautis) p̄ditā extitisse: quē nūcia (vt cōtēplari
 v̄ra pōt regia maiestas) me nō parua affecerūt mole
 stia/ cū a Lisbona (ad quā reuerti habebā). M. longe
 existens leucis in longo remotoq; mari me esse sen
 tirem. Nihilominus tamen fortunę nosmet subiici
 entes vltērius p̄cessimus/ reuersiq; i primis fuimus
 ad memoratā insulā vbi nobis de lignis & aq̄ in cō
 seruatiq; meę nauī puidimus: Erat v̄o eadē ilula pe
 nitus inhospitata inhabitataq; mltā aqua viuīda &

QVARTA

suam in illa scaturiente/cum infinitis arboribus in-
 numerisq; volucris marinis & terrestribus/que
 adeo simplices erant vt sese manu comprehendi
 intrepide permetterent. Propter quod tot tūc pren-
 didimus vt nauiculā vnā ex illis adimpleuerimus
 In ea autē nulla alia inuenimus animalia p̄terq; mu-
 res q̄maximos/et lacertas bifurcam caudam habē N3
 tes cum nōnullis serpentibus quos etiam in ea vidi-
 mus. Igitur parata nobis inibi prouisione sub ven-
 to inter meridiem & Lebeciū ducēte perreximus
 ob id q̄ a rege mandatū acceperamus/vt qualicun-
 q; non obstante periculo p̄cedentis nauigationis
 viam in sequeremur. Incepto ergo huiuscemodi na-
 uigio portum tandem vnum inuenimus quē om-
 nium sanctorū Abbaciam nūcupauimus/ad quem N3
 (prosperam annuente nobis auram altissimo) infra
 xvij. pertigimus dies. Distat q; idem portus. ccc. a p̄-
 fata insula leucis/in quo quidē portu nec p̄fectum
 nostrū nec quemquā de turba aliū reperimus/&
 si tamē in illo mensibus duobus & diebus quatuor
 expectauerimus/ quibus effluxis viso q̄ illuc nemo
 veniret conseruantia nostra tunc & ego cōcordaui-
 mus/vt secūdū latus longius progredieremur. Per-
 cursis itaq; cc. lx. leucis portui cui dam aliū applicui-
 mus in quo castellum vnū erigere proposuimus/
 quod & quidē p̄fecto fecimus relictis in illo. xxiiij.
 Christicolis nobiscum existentibus/qui ex p̄fecti

NAVIGATIO

23.
 nostri pupe perdita collecti fuerant. Porro in eodē
 portu præfatū cōstruendo castellū & bresilico pu-
 pes nostras onustas efficiendo. v. perstitimus men-
 sibus/ob id q̄ præ nautarū perpaucitate et plurimo
 rū apparatū necessitate lōgius p̄gredi nō valeba-
 mus. Quibus superioribus ita peractis concordā-
 uimus post hæc in Portugalliam reuerti/quam rem
 per grēcū transmōtanūq̄ ventum necesse nobis
 erat efficere. Relictis igitur in castello præfato Chri-
 sticolis. xxiiij. et cum illis. xij. machinis ac alijs pluri-
 bus armis vna cū prouisione pro sex mensibus suf-
 ficiente/necnō pacata nobiscum telluris illius gen-
 tes de qua hic minima fit mentio. licet infinitos ini-
 bi tūc viderimus/et cum illis practicauerimus. Nā
 xl. fere leucas cum. xxx. ex eis in insulam ipsam pe-
 netrauimus. Vbi interdū plurima perspeximus
 quę nunc subticelcens libello meo. iij. nauigationū
 reseruo. Estq̄ eadem terra extra lineā æquinoctia-
 lem ad partem Austri. xviij. gradibus & extra Lis-
 bonę meridianū ad occidentis partem. xxxv. prout
 instrumenta nostra monstrabant) nos nauigatio-
 nem nostrā per Nornordenſium (qui inter grēcū
 transmōtanūq̄ ventus est) cū animi proposito ad
 ad hanc Lis bonę ciuitatē pfiscendi inicientes/tan-
 dem post multos labores multaq̄ pericula in hunc
 eiusdē Lis bonę portū ifra. lxxviij. dies. xxviij. Iunij.
 M.D. iij. cum dei laude introiuimus. Vbi honorifi

QVARTA

ce multū & vltraq̃ sit credibile festiue suscepti fuimus: ob id q̃ ipsa tota ciuitas nos in mari disperditos esse existimabat/ quēadmodū reliqui omnes de turba nostra p̃ p̃fecti n̄ri nauīū stultā p̃sumptio nē extiterāt. Quo superbiā modo iustus omniū cēfor deus cōpensat. Et ita nūc apud Lisbonā ipsam subisto ignorans quid de me serenissimus ipse rex deinceps efficere cogitet/ q̃ a tantis laboribus meis iam exnunc requiescere plurimū peroptarem/ hūc nunciū maiestati vestre plurimū quoq̃ interdū cōmendans.

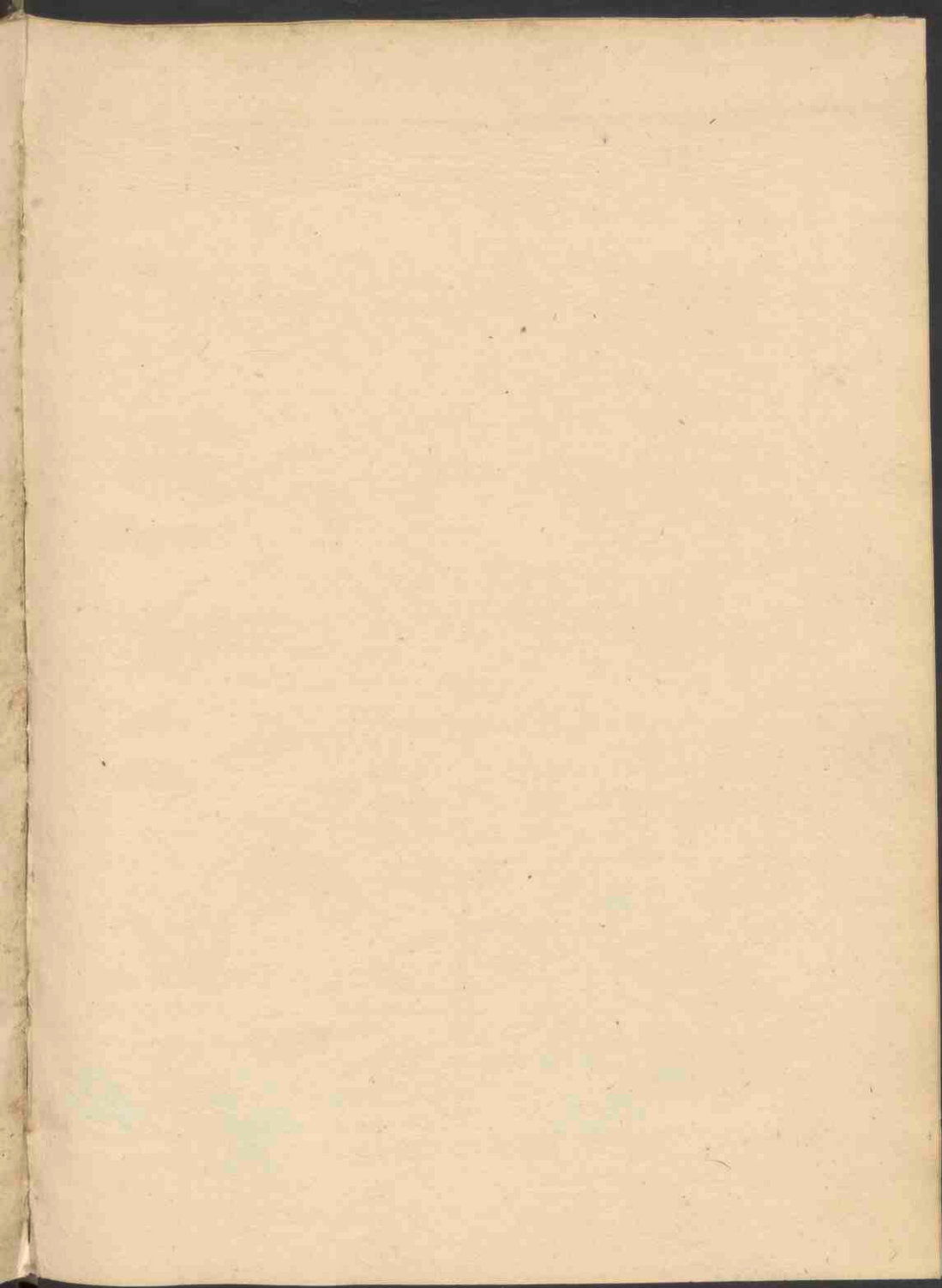
Americus Vesputius in Lisbona.

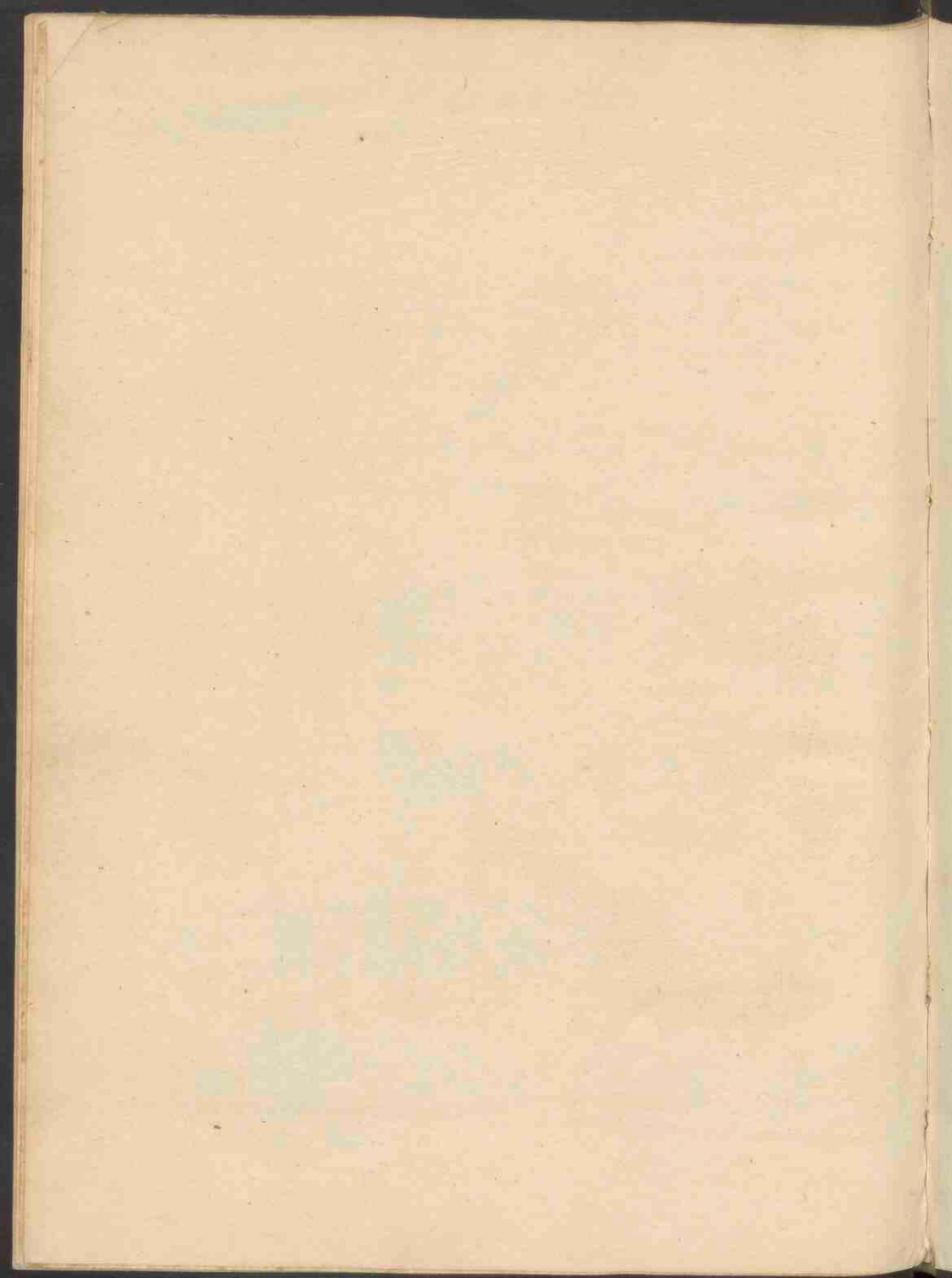

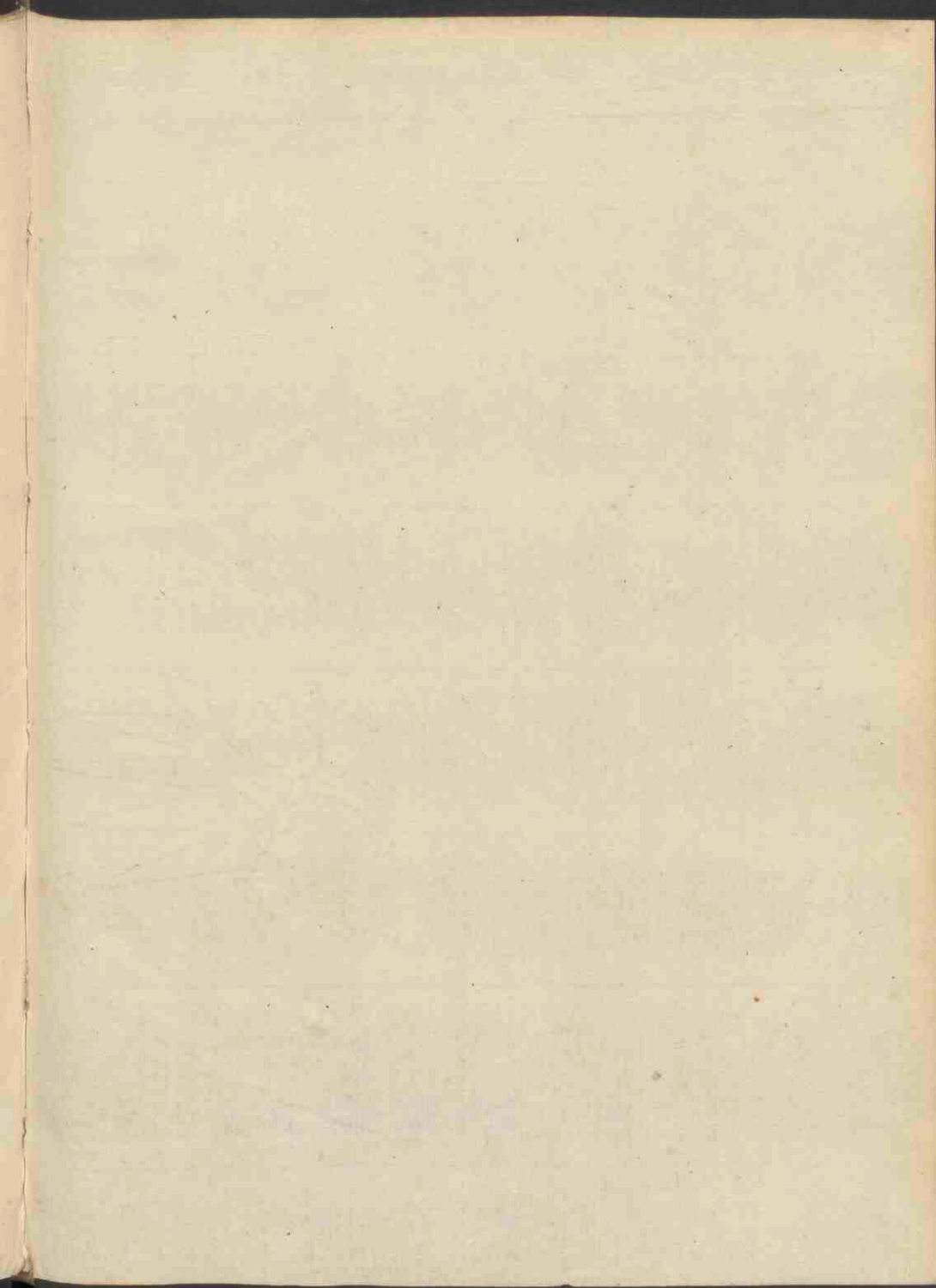
Finitū. vij. kl. Maij
Anno supra sesqui
millesimum. vij.

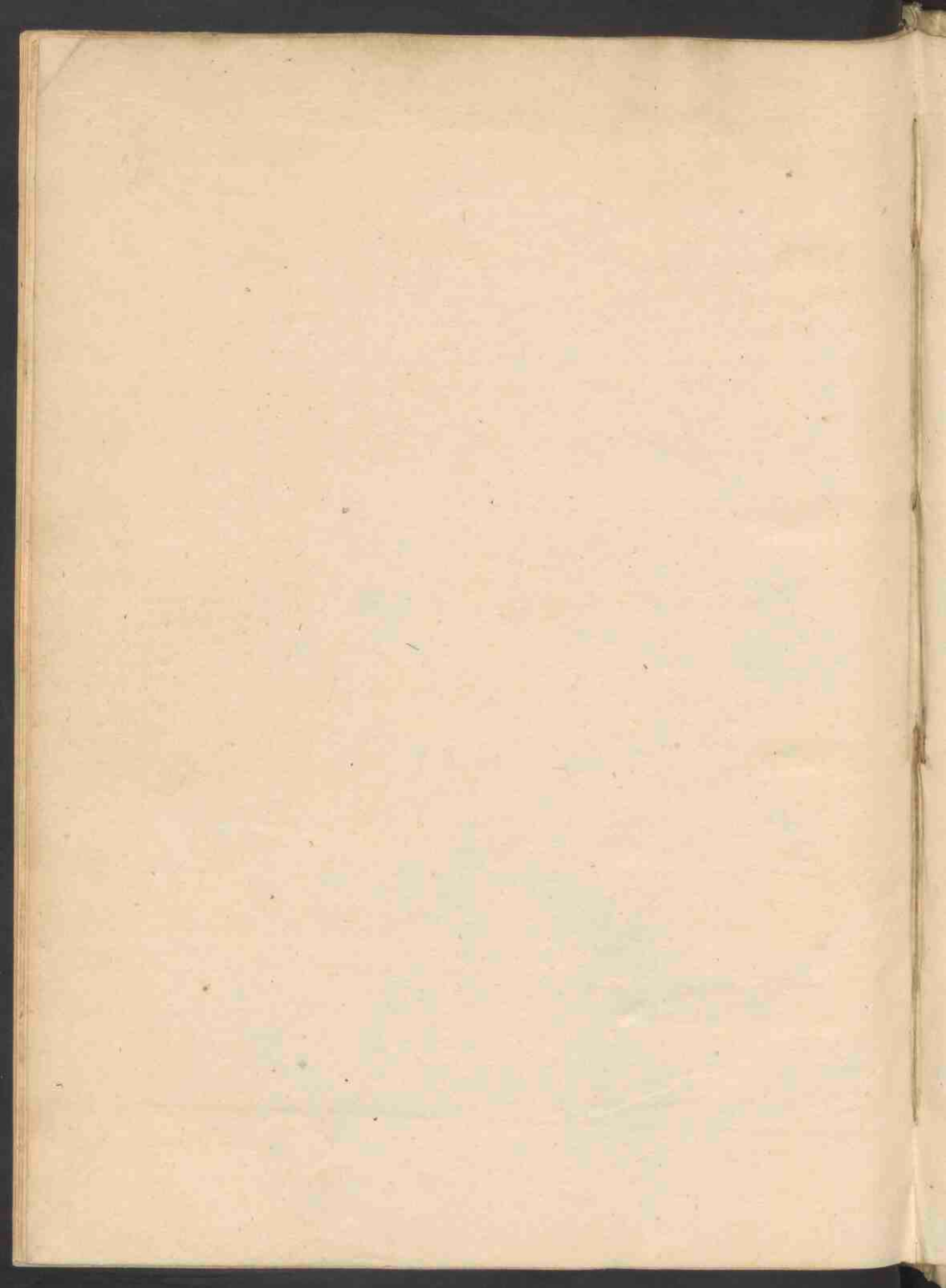
P̃fessit/ & ipsa eadē Christo monimēta fauēt
Tempore ventu ro cetera multa premet.

Vrbs Deodate tuo clarescens nomine p̃fessul
Qua Vogel montis sunt iuga p̃fessit opus

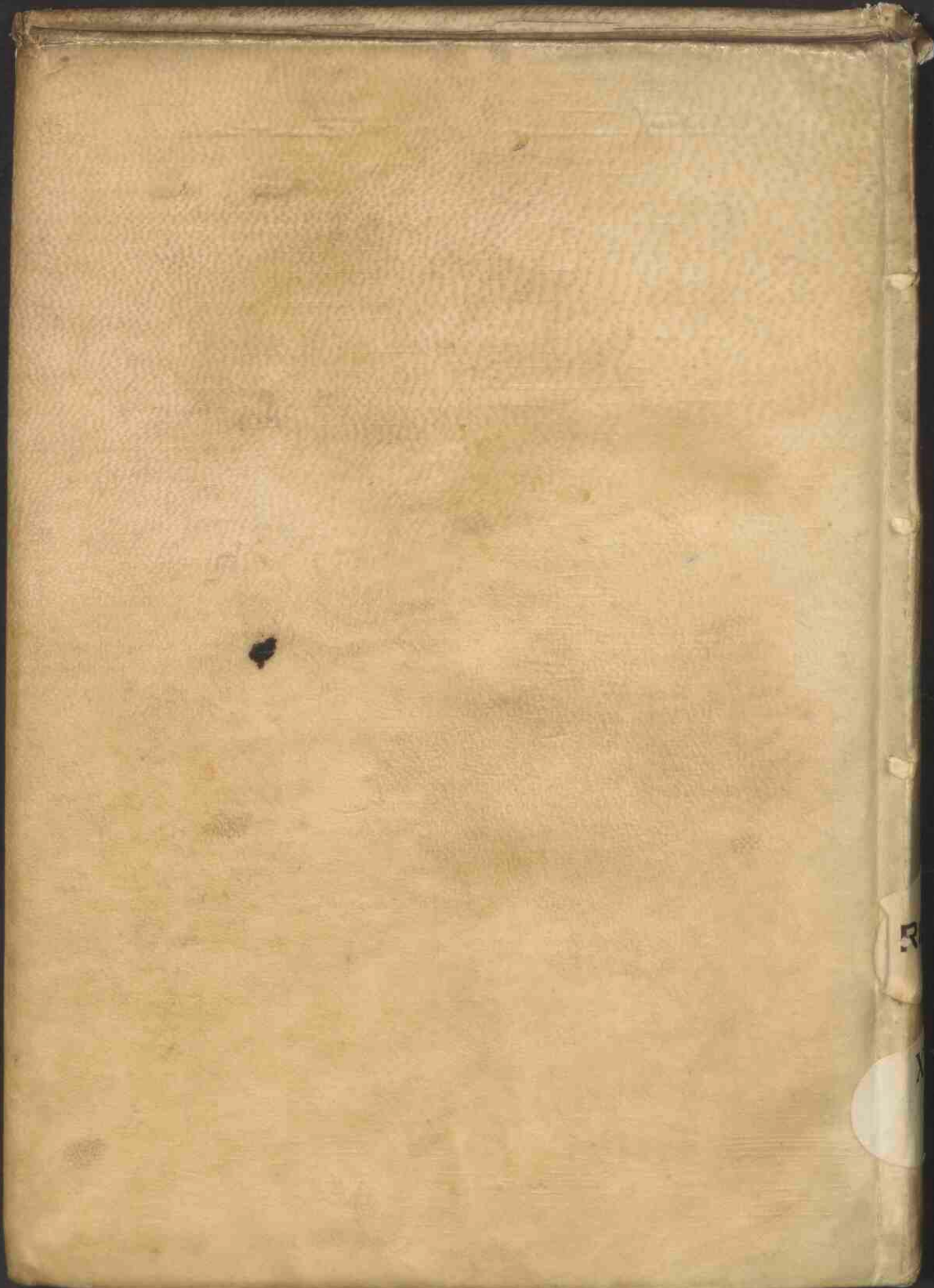

6629-30

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

x-rite

0 1 2 3 4 5 6 mm